ייִדען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאַנד

היינט 8 זייטען

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 15 גראָשען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 113 | Łódź, Poniedziałek, 14 maja 1934 r. | צוועלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג, כ"ט אייר תרצ"ד | № 113

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

דימיסיע פון דער רעגירונג

פּראָפ. ד"ר קאָזלאָווסקי בילדעט דעם נייעם קאַבינעט

וו אַ ר ש אַ, 13 (טעלעפאָניש)

היינט 10 אַ זייגער אינדערפריה איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרען ראַט, נאָך וועלכער דער פּרעמיער יענדזשעיעוויטש איז אַוועק אין שלאָס, וואו ער האָט אין זיין אייגענעם נאָמען און אין נאָמען פון דער גאַנצער רעגירונג בעלייגט אַ ביטע וועגען דימיסיע.

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט די דימיסיע אָנגענומען, און איבערגעגעבען די מיסיע פון בילדען אַ נייעם קאַבינעט צום פּראָפ. ד"ר לעאָן קאָזלאָווסקי.

וו אַ ר ש אַ, 13 (טעלעפאָניש).

פּראָפ. קאָזלאָווסקי האָט שוין פערקניפט אונטערהאַנדלונגען מיט אַ רייה פערזענליכקייטען וועגען זייער אריינטריט אין דער נייער רעגירונג.

די ליסטע פונ'ם נייעם קאַבינעט זאָל מאָרגען בייטאָג ווערען פאָרגעשטעלט פאַר'ן מלוכה-פּרעזידענט.

ב ע ר ל י ן, 13 (ספּ. טעל.)

אין די פּאָליטישע קרייזען האָט די ידיעה וועגען קאַבינעט-קריזיס אין פּוילען נישט געמאַכט קיין גרויסען איינדרוק. מען האַלט, אַז קיין שום שינויים אין דער אויסערן-פּאָליטיק וועלען נישט פאָרקומען, און אַז דאָס איבערגעבען די מיסיע פון שאַפען אַ נייעם קאַבינעט צום פּראָפ. קאָזלאָווסקי (איצטיגער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער) בעדייט דאָס ווענדען די הויפּט-טעטיגקייט פון דער נייער קומענדער רעגירונג אויפ'ן קאַמף מיטן עקאָנאָמישען קריזיס.

גרויסע פּאָליטישע פּראָצעסען אין דייטשלאַנד

ב ע ר ל י ן, 13 (ספּ. טעל.)

בקרוב הויבט זיך אָן אין דייטשלאַנד אַ רייה סענסאַציאָנעלע פּאָליטישע פּראָצעסען.

דעם הויפּט-אינטערעס רופט ארויס דער פּראָצעס געגען דעם קאָמוניסטישען פיהרער ערנסט טעלמאַן, וועלכער איז ארעסטירט געוואָרען אין די ערשטע טעג פון היטלערס קומען צו דער מאַכט. מען מאַכט איהם פעראַנטוואָרטליך פאַר'ן טויט פון 17 שטורמיסטען, וועלכע זענען אין 1932 דערשאָסען געוואָרען דורך קאָמוניסטישע באַנדעס אין אלטאָנאַ.

א שיפס-קאַטאַסטראָפע אין דייטשלאַנד

ב ע ר ל י ן, 13 (ספּ. טעל.)

פון ברעמענער האַפען מעלדעט מען, אַז שבת איז אויף דער וועזער צוזאַמענגעשטויסען דער דאַמפער „אלבערט באַליין" מיט דער לאַסטשיף „מערקורי".

„מערקורי" איז אונטערגעגאַנגען, ס'זענען ניצול געוואָרען 5 מאַטראָזען מיט'ן קאַפּיטאַן. 8 פערזאָן זענען דערטרונקען געוואָרען.

נישט דערלאָזט א מיטינג

וועגען די איינוואַנדערונג-בעגרענצונגען אין ארץ ישראל

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש).

דער פּראָטעסט-מיטינג געגען די עליה-בעגרענצונגען פון דער ארץ-ישראל רעגירונג וועלכער איז צונויפגערופען געוואָרען דורך דער קהלה-פערוואַלטונג פון תל-אביב איז דורך דער פּאָליצי פערבאָטען געוואָרען.

אויפ'ן מיטינג האָבען געזאָלט אַרויסטרעטען הרב בערלין, ד"ר צבי מאַסיבזאָן א. אַנדערע.

עטליכע מינוט פאַרן עפענען דעם מיטינג איז די פּאָליציי געקומען אין זאַל און ערקלערט אַז דער מיטינג ווערט פערבאָטען.

דער צוזאַמענגעקומענער עולם איז רוהיג פונאַנדערגעגאַנגען.

ארץ-ישראל-בעריכט איבערגעגעבען געוואָרען דעם הויך-קאָמיסאַר

ירושלים, 13. (יט"א טעלעגראַפיש).

די עקזעקוטיווע פון דער ייִדישער אַגענץ האָט איבערגעגעבען דעם הויך-קאָמיסאַר וואוכאָפּ דעם בעריכט פאַרן לעצטען יאָהר, וועלכער איז בעשטימט פאַר דער מאַנדאַט-קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע.

צום בעריכט איז צוגעלייגט אַ בעגלייט-בריף, וועלכער איז אונטערגעשריבען געוואָרען דורכן פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו.

ווי די יט"א ערפאָרט זיך, ווערט אין דעם בעגלייט-בריף בעריהרט די עליה-פראַגע, דער אַרבייטער-מאַנגעל אין ארץ-ישראל און די ייִדישע לאַגע אין דייטשלאַנד.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבע

נ"ע מינע

ווייסברעם

(געבוירענע מאַזור)

די לויה קומט פאָר היינט מאָנטאָג, דעם 14-טען מאַי ה. י. 2.30 בייטאָג פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אלע אין ווילקער שוהל (זאַכאָדניאַ 56)

היינט, מאָנטאָג, דעם 14 מאַי, 8 אָוונט, קומט פאָר אין ווילקער שוהל

א פייערליכע אקאדעמיע,

„חפץ-חיים" ספר-תורה

מיט דער בעטייליגונג פון די וועלט-בעריהמטע גאונים, די גרעסטע ראשי-הישיבות פון די קרעסען, הגאון ר' ירוחם לעוואָוויץ שליט"א, דער גייסטיגער פיהרער פון די ליטווישע ישיבות און הגאון ר' אלחנן וואַסערמאַן שליט"א ראש-הישיבה פון באַראַנאָוויץ און נאָך אַ רייה חשוב'ע רבנים פון ליטע און גלענצענדע רעדנער. —:— אותיות קען מען קויפען ביי הרב סענאַל (פּאָלודניאָוואַ 25). דער פּרייז פון איין „אות" בעטרעפט 2 זל.

אויף וועלכער ס'וועט פאָרטגעזעצט ווערען די „אותיות"-איינשרייבונג אין דער

יאַנאַס טורקאָוו — און — דיאַנאַ בלומענפעלד

מיט דעם אַנסאַמבל פון וואַרשאַווער „קאַמעראַל"-טעאַטער

פאַנגען אָן זייערע גאַסט-שפּילן די טעג אין לאָדז.

וואו? ווען? פּרטים קומען

אויערן, נאָז און האַלז-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 11—2 און פון 5—8 אָוונט.

עפענטליכע וואָרנונג!

דערמיט מעלד איך דער עפענטליכקייט, אַז מיין מאַן

משה נחום פוקס

(וואָלבאָרסקאַ 32)

וועלכען איך האָב נאָך נישט געט'ט, גרייט זיך אין קורצען חתונה צו האָבען מיט אַ צווייטער פרוי. איך וואָרען דערום די כלה פון מיין מאַן, נישט צו נעהמען מיט איהם חופה וקדושין. אין געגענפאַל וועט זי האָבען אומשטענדען. די פרוי.

ג עכטען צווישען 10—12 פאַרמיטאָג האָט מען מיר פון מיין וואָהנונג שרודמיעסקאַ 68 אַרויסגענומען אַ מאַרינאַרקע מיט אַ זייגער'ל, 3 שליסלען ווי אויך נאָטיץ-ביכעל מיט אַ קאָנווערט, וואָס האָט ענטהאַלטען פערשידענע פּאַפּירען, וואָס האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. ס'ווערט געבעטען געגען בעלוינונג די דאָקומענטען מיר אָפּצושיקען שרודמיעסקאַ 68 צו גרילאַך אָדער צו פערשטענדיגען זיך מיט מיר טעלעפאָניש נומער 167-57. דיסקרעציע געזיכערט.

אונזער חשוב'ן סימפּאַטיקער און שפענדער פון אונזער אינסטיטוציע ה' משה קאַפּעל צוליב'ן טויט פון זיין אומפערגעסליכער

מוטער נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל מיט די טראַדיציאָנעלע ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג פון אינטערנאַט און פערמע אין העלענובעק.

2009

אַנ׳ עדות שווערט זיך

אַז אַבּדול מעדזשיד האָט דערמאָרדעט אַרלאָזאָראָוו׳ן

ירושלים, 13־ (יט״א טעלעגראַפיש).
דאָס געריכט האָט אויסגעהערט דעם עדות זאַוולאַוו, וועלכער האָט געזאָלט פערמיטלען צווישען אַבדול מעדזשיד און סטאַווסקי וועגען דעם. אַז מעדזשיד זאָל אויף זיך נעהמען די שולד אין אַרלאָזאָראָוו־מאָרד.
זאַוולאַוו הויבט אָן זייבע ערקלערונגען דערמיט, אַז מעדזשיד צוזאַמען מיט דערווישן זענען אַרעסטירט געוואָרען פאַר דערהרגענען דעם אַראַבער לוטפי. דער עדות איז געזעסען מיט די אַראַבער 4 טעג אין דערזעלבער תפיסה־קאַמער. וועגען דעם מאָרד פון ד״ר אַרלאָזאָראָוו האָט דער עדות באַך גע וואוסט אייידער ער איז אַרייגעפאַלען אין תפיסה. ער איז מודה אַז ער האָט צוגעזאָגט מעדזשידן 1000 פונט, אויב ער וועט זיך מודה זיין אין ערמאָרדען צוזאַמען מיט דערווישען דעם ד״ר אַרלאָזאָראָוו.
פּראָקוראָר: — האַלאַמאַ? ווער האָט אייך אָנגערעדט דערצו?
עדות: — דער אַרעסטאַנט יוסף אורטאַלי האָט צוגעזאָגט טויזענט פונט פאַר מעדזשידן און פינף הונדערט פונט פאַר מיר.
אַדוואָקאַט סאַמיועל: — פאַרוואָס זענט איהר געזעסען אין טורמע?
עדות: — פאַר אַ מיסבּרויכען פון פינף הונדערט פונט.
אויף ווייטערדיגע פראַגען דערציילט דער עדות אַז מעדזשיד האָט איהם דערציילט דאָס ד״ר אַרלאָזאָראָוו איז געקומען דעם קריטישען פרייטאָג־צונאַכטס קיין תל־אביב 9 אַ זייגער אין אָוונד. מעדזשיד מיט דערווישען זענען געגאַנגען שפּאַצירען אויפ׳ן ברעג פון ים, און דאָן האָבען זיי/זיך היבטער אַ ביידעל אַוועקגעזעצט אויסרוהען. פון דער אַנדער זייט ביידעל איז געגאַנגען ד״ר אַרלאָזאָראָוו מיט זיין פרוי. ביידע אַראַבער האָבען זיך אויפגעשטעלט און מעדזשיד האָט געפרעגט אַרלאָזאָראָוון ווי שפּעט ס׳איז, באַך איידער ער האָט געענטפערט האָט דערווישׂ אויסגעשאָסען.
זאַוולאַוו האָט געזאָגט מעדזשידן אַז די פּאָליציי וועט נישט גלייבען אין דער ערצעהלונג, אַז ער איז דער מערדער פון אַרלאָזאָראָוון. דעריוף האָט מעדזשיד געענטפערט אַז ער וועט קענען פאַרשטעלען דער פרוי אַרלאָזאָראָוו ווי־אַזוי זיי זענען אַלע געשטאַנען בעת דער מאָרד איז פאָרגעקומען. צומאָרגענס איז דער עדות קאָנפראָנטירט געוואָרען ביי קאַפּ. רייס.
ריכטער קאָרי: — צי האָט מעדזשיד געזאָגט, אַז מ׳האָט איהם אַזוי אויסגעלערנט דאָס אַלץ צו זאָגען?
עדות: — ניין, קיינער האָט מעדזשידן נישט אויסגעלערנט.
דעם עדות בעהמט דאָן אויף אַ קרייץ־פאַרהער אַדוואָקאַט סאַמיועל.
דער עדות ערקלערט אַז אורטאַלי, וועלכער איז געווען אַרעסטירט פאַר ערמאָרדען 2 אַראַבער בעת די געשעהענישען אין יאָהר 1929, האָט געשיקט מענשען כדי זאַוולאַוון אַרויסצונעהמען אויף קויציע. אורטאַלי האָט פאַר אַ בעלוינונג פון איהם געוואָלט, אַז ער זאָל משפיע זיין אויף מעדזשידן, דאָס דער לעצטער זאָל זיך מודה זיין אַז ער האָט ווירקליך דערשאָסען צוזאַמען מיט דערווישן דעם ד״ר אַרלאָזאָראָוו.
ירושלים, 13־ (יט״א טעלעגראַפיש).
ביי דעם ווייטערדיגען פאַרהער פון זאַוולאַוון ערקלערט דער עדות אַז מעדזשיד האָט זיך פאַר איהם מודה געווען אַז באַלד נאָכן מאָרד פון ד״ר אַרלאָזאָראָוו האָט ער געוואָלט עבטלויפען קיין עבר הירדן. ער האָט זיך שפּעטער דעריפון אָפּגעזאָגט ווייל ער האָט זיך דערוואוסט אַז אַ יוד איז אַרעסטירט גע וואָרען אַלס פערדעכטיגער אין מאָרד. דער עדות שווערט דערביי, אַז אַלץ וואָס ער זאָגט היינט אין געריכט איז אמת. צום סוף ווערט באַך פעסטגעשטעלט אַז זאַוולאַוו האָט אַ יודישע פרוי, זי איז אַ מזרח־יודין.
ירושלים, 13־ (יט״א טעלעגראַפיש).
אַלס ווייטערדיגער עדות איז אויסגעהערט געוואָרען דער ברודער פון אַבדול מעדזשיד — האַמיד. ער זאָגט אַז ער איז געזעסען מיט זיין ברודער אין איין תפיסה־קאַמער און האָט געזעהען ווי זיין ברודער האָט יעדען טאָג 2—3 מאָל גע־עדט מיט סטאַווסקין. ער האָט נישט פערשטאַנען וועגען וואָס זיי האָבען גערעדט, ווייל ער קען נישט קיין העברעאיש. ווייטער זאָגט דער עדות אַז ער גלויבט נישט אַז מעדזשיד זאָל האָבען דערהרגעט אַרלאָזאָראָוון.
דאַן גיט ערקלערונגען דער עדות קאַפּיטאַן רייס ער חזרט איבער אַלע ערקלערונגען וועלכע ער אַהט געהאַט געגעבען ביי דער ערשטער אויספאַרשונג. ער גיט באַר צו איין זעהר וויכטיגען פּרט: פרוי אַרלאָזאָראָוו האָט ביי דער ערשטער אויספאַרשונג ערקלערט אַז ווען מ׳האָט דערשאָסען איהר מאַן, האָט זי אויסגערופען „יודען האָבען איהם דערשאָסען״. דערויף האָט אַרלאָזאָראָוו געזאָלט ענטפערען „ניין, סימע, ניין״.
ווייטער דערציילט דער עדות אַז ער האָט דער פרוי אַרלאָזאָראָוו געוויזען צעהן פאָטאָגראַפיעס פון וועלכע זי האָט באַלד ביים ערשטען מאָל אַרויסגענומען די פאָטאָגראַפיע פון סטאַווסקי אַלס דער מע־דער פון איהר מאַן.

אַרעסטירט 2 באַהן־אַטענטעטער אין עסטרייך

ווין, 13. (ספּ. טעל.) דאָנערשטאָג זענען פאָרגעקומען צוויי באַהן־אַטענטאַטען נעבען האַליין. איצט האָט מען אַרעסטירט די צוויי אַטענטעטער: דעם זייגערמאַכער אַרטנער, און דעם בלעכער קריגהאָפער — ביידע נאַציס.

רעוויזיאָניסטישע דעלעגאַציע ביים טשעכאָ־סלאָוואַקישען אויסערן־מיניסטער ד״ר בענעש

פּראַג, (י.ט.אַ.) דער צענטראַלער קאָמיטעט פון רעוויזיאָניסטען־פערבאַנד אין דער טשעכאָ־סלאָוואַקיי טיילט מיט דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור:
בעת׳ן אויפענטהאַלט פון טשעכאָסלאָוואַקישען אויסערן־מיניסטער ד״ר עדוואַרד בענעש אין קאַרפּאַטען־רוסלאַנד האָט ער אויפגענומען אַ דעפוטאַציע פון טשעכאָסלאָוואַקישע רעוויזיאָניסטען אין די פּערזאָנען פון ד״ר לעווי, ד״ר שפּיגעל און ה׳ יאַקובאָוויץ. ד״ר שפּיגעל האָט דעם מיניסטער איבערגעגעבען אַ מעמאָראַנדום וועגען דער פּעטיציאָנס־באַוועגונג אין דער טשעכאָסלאָוואַקיי און געבעטען צו שטיצען זי ביי די ענטשפּרעכענדע אָרגאַנען.
ד״ר בענעש האָט דערויף צוו.ג.נד. געענטפערט: „אייערע פאָדערונגען זענען גערעכטע. דער הער פּרעזידענט און איך האָבען שטענדיג געשטיצט ביי דער ענגלישער רעגירונג אייערע בעשטרעבונגען. איך וועל אייער גערעכטע זאַך אונטערשטיצען אַלס רעפערענט פון די דאָזיגע פראַגען אין זשענעווע. זייט זיכער אין מיינע סימפּאַטיעס״.

די העברעאישע פּרעסע פאָדערט
אַ יודישע פּאַסיווע ווידערשטאַנד געגען דער ארץ־ישראל־רעגירונג

ירושלים. (יט״א) די העברעאישע פּרעסע רופט אַרויס די פאָדערונג, אַז דער יודישער ישוב אין א״י זאָל שטעלען דער רעגירונג אַ פּאַסיווען ווידערשטאַנד אַלס ענטפער אויף דער קירצונג פון דער צאָהל געפאָדערטע אימיגראַציאָנס־סערטיפיקאַטען.
די צייטונגען ווייזען אָן, אַז דורך דער פערקלענערטער יודישער עמיגראַציע און דורך דעם געזעץ, וואָס פערווערט דעם קאַמף מיט יודישע אונטערנעמונגען, וואָס בעשעפטיגען אַראַבישע אַרבייטער, בעצוועקט די א״י־רעגירונג אַרויסצווינגען דעם יודישען ישוב אַראַבישע אַרבייט.
די צייטונגען דערצעהלען, אַז אַ דעלעגאַציע פון דער „הסתדרות״, וואָס האָט דעם הויך קאָמיסאַר אָנגעוויזען אויף דעם מאַנגעל אין יודישע אַרבייטס־הענד, האָט פון איהם בעקומען אַ נעגאַטיווען ענטפער.

מונקאַטשער רבי פערמשפט צו געלד־שטראָף

פּראַג, (יט״א). פון אוזהאָראָג ווערט מיטגעטיילט אַז דאָס דאָרטיגע קרייז־געריכט האָט פערמשפט דעם מונקאַטשער רבין אליעזר שפּירא, צו אַ געלד־שטראָף פון 500 קראָן דערפאַר וואָס ער האָט מיט אַ יאָהר צוריק בעליידיגט שטייער־בעאַמטע, ביי אַ שטייער־עקזעקוציע איז ביי איהם געלעגט געוואָרען אַנ׳אַרעסט אויף זיין גרויסער ביבליאָטעק און דער רבי האָט אין אויפרעגונג די שטייער־פונקציאָנערען בעשימפּט אַלס „רויבער״.

די סאָוויעטישע פּרעסע וועגען דער פּראָקלאַמירונג פון ביר־בידזשאַן
אַלס יודישע אויטאָנאָמע געביעט

מאָסקווע, (יט״א). קאָמענטירענדיג דעם בעשלוס פון ציק, דאָס פּראָקלאַמירט ביר־בידזשאַן אַלס יודישען אויטאָנאָמען געביט, שרייבט די מאָסקווער פּרעסע, אַז דער שריט איז אַ פּועל־יוצא פון דער אַלגעמיינער נאַציאָנאַליטעטען־פּאָליטיק פון דער סאָוויעטישער רעגירונג. די מאָסקווער פּרעסע בעצייכענט דעם בעשלוס אַלס היסטאָרישען אַקט, בעזונדערס אין אַנבליק פון דער געוואַלדיגער כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם, וואָס גיסט/זיך פונאַנדער אין אַ רייהע אייראָפּעאישע לענדער.
„פּראַוודאַ״ בעטאָנט דאָס בעת אין די פאַשיסטישע לענדער ווערען די יודען פערפאָלגט, ווירט שאַפטליך פערשטויסען און אַרויסגעשטעלט אויף פיזישע געוואַלד־אַקטען און אַפילו פּאָגראָמען, ווערט אין ראַטען־פערבאַנד דאָס אַ־בּיטענדע יודישע בעפעלקערונג ווירטשאַפטליך אויסגעבויט און עס ענטשטעהט דער ערשטער יודישער אויטאָנאָמער שטח אויף דער וועלט.
„איזוועסטיאַ״ דריקען אויס די איבערציינונג אַז דער בעשלוס פון „ציק״ וועגען ביר־בידזשאַן וועט מיט פרייד אויפגענומען ווערען דורך אַרבייטער פון אַלע פעלקער אין ראַטען־פערבאַנד און וועט אויך האָבען אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג צווישען די יודען אין אויסלאַנד.
די יודיש־סאָוויעטישע פּרעסע פערנעהמט זיך הויפּטזעכליך מיט שילדערען די „פיינדשאַפט״ וועלכע דער דעקרעט וועט אַרויסרופען צווישען די ציוניסטען און יודישע נאַציאָנאַליסטען אין אויסלאַנד״.

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179־89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער ווארטע־זאַל
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזן!

ראַטעוועט אייער געזונד!
קראַנקע אויף רופּטורעז (ברוך־קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אַפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פּערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

פּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. — גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פּראָנט פּאַרטערע), טעל. 177־09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס טראָגען פון די קראַנקע איזאָונבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק־בריף.
(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

2,100 פירמעס פערטרעטען אויפ׳ן מזרח־יאַריד אין תל־אביב,
דערונטער 1,600 אויסלענדישע

ירושלים. (יט״א) אויף דעם מזרח־יאַריד אין תל־אביב האָבען אויסגעשטעלט זייערע אויסאַרבייטונגען 2,100 פירמעס, דערונטער 1600 אויסלענדישע און 500 ארץ־ישראל׳דיגע. בעת דעם פריהערדיגען מזרח־יאַריד פון 1932 זענען געווען פערטרעטען בלויז 1226 פירמעס, דערפון בסך־הכל 821 אויסלענדישע.

באַסערמאַן איז אַרויסגעטרעטען פון דייטשען אַרטיסטען־פעראיין

בערלין, 13 (ספּ. טעל.)
דער גרעסטער דייטשער דראַמאַטישער אַקטיאָר, אַלבערט באַסערמאַן, איז אַרויסגעטרעטען פון דייטשען אַרטיסטען־פעראיין, ווייל מ׳האָט זיין פרוי עליזאַ, וועלכע שטאַמט פון יודען, נישט געלאָזט שפּילען מיט איהם אין דעם לייפּציגער טעאַטער.

פּרעזידענט רוזוועלט בעגריסט אַ סינאַגאָגען־קאָנפערענץ

ניו־יאָרק, (יט״א). אין וואַשינגטאָן איז די טעג פאָרגעקומען די יעהרליכע קאָנפערענץ פון די „פעראייניגטע אַמעריקאַנער סינאַגאָגען״, פּרעזידענט רוזוועלט האָט דער קאָנפערענץ צוגעשיקט אַ בעגריסונגס־בריף, אין וועלכען ער אונטערשטרייכט די נויטווענדיגקייט פון אַ כסדרדיגער פּראָפּאַגאַנדע פאַר די פּרינציפּען פון גערעכטיגקייט און גוטען ווילען און אַלס מיטלען דערצו — פערשטענדיגונג, גע־גענזייטיגע סימפּאַטיע און אַלגעמיינע אייניגקייט.
אַ גרויסע רעדע האָט אויף דער קאָנפערענץ געהאַלטען סענאַטאָר וואַגנער, וועלכער האָט גערופען צו אַ געמיינזאַמער אַנשטרענגונג פאַר דער בעקעמפונג פון אונטאָלעראַנץ אויף דער גאַנצער וועלט און פאַר דער זיכערונג פון וועלט־שלום.

ד״ר ווייצמאַן פאָהרט נישט קיין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק. (יט״א) מאָריס ראָטענבערג, דער פּרעזידענט פון דער אַמעריקאַנער ציוניסטישער פעדעראַציע, האָט אַרויסגעגעבען אַנ׳ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז צוליב זיין געזונד־צושטאַנד וועט ד״ר חיים ווייצמאַן נישט קומען קיין אַמעריקאַ, ווי ער האָט עס געהאַט בדעה.

די לוויה פון מענזשינסקי׳ן

מאָסקווע, 13 (ספּ. טעל.)
היינט איז פאָרגעקומען, ביי גרויסע פייערליכקייטען, די לוויה פונם שעף פון ג.פּ.או. מענזשינסקי.
די אורנע מיטן אַש פון געשטאָרבענעם האָבען געטראָגען סטאַלין, מאָלאָטאָוו, קאַגאַנאָוויטש און וואָראָשילאָוו.
די אורנע איז אַריינגעמויערט געוואָרען אין קרעמל.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
מאָנטאָג, דעם 14־טען מאַי 1934

7 צייט־סיגנאַל, 7,05 גימנאַסטיק, 7,25 גראַמאָפאָן, ידיעות, 7,40 גראַמאָפאָן, 7,55 הויז־ווירטשאַפט. 11,40 פּרעסע, קאָמוניקאַט, 11,57 צייט־סיגנאַל, 12,05 מוזיק, 12,30 ידיעות, 12,33 מוזיק, 12,55 ידיעות, 3,05 עקספּאָרט, קאָמוניקאַט, 3,20 גראַמאָפאָן, 3,35 געזאַנג־רעסיטאַל, 3,55 פּירעל־קאָנצערט פון רוטאַ קראַנגאַלד, 4,20 לעקציע פראַנצויזיש, 4,35 פאָרטעפּיאַן - קאָנצערט, 5,30 רעפּעראַטען, 6,10 דזשעז־מוזיק, 6,55 פּערשידענעס, 7,15 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 7,25 רעפּעראַט, 7,40 ספּאָרט ידיעות, 8,02 סימפ. קאָנצערט, 9 טראַנסמיסיע פון גדיניע, 9,02 פעליעטאָן, 9,17 קאָנצערט, 10 מוזיק, רעפּאָרטאַזש, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ־מוזיק.

פון אויסלאַנד

5,20 מאָסקווע — „מאַזעפּאַ״ — אָפּערע פון טשייקאָווסקי, 8 אָסלאָ — סימפ. קאָנצערט, 8 מאָסקווע — סימפ. קאָנצערט, 8,15 דאַווענטרי — מוזיק־פעסטיוואַל, 9 מיילאַנד — קאָנצערט.

לאדז, 14 מאי 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 מאי 1934

אפטימיזם און פראטעקציע-סיסטעם

די מיניסטאר-רעדעס פאר ווירטשאפטליכע טוער

אין ווארשא קומט איצט פאר א קורס פאר לייטער פון געזעלשאפטליכער און ווירטשאפט-ליכער ארבייט ביי די וואיעוואדישע סעקציעס פון דער סאנאציע. דער קורס איז אלזא בעשטימט פאר מענשען, וועלכע ווירקען דירעקט אדער אינ-דירעקט אויף די ווירטשאפטליכע בעציהונגען ביי אונז אין לאנד. ביי דער ערעפנונג פון קורס האבען געהאלטען צוויי פערשידענע רעדעס דער געוו. פרעמיער-מיניסטער אלעקסאנדער פריסטאר און דער וויצע-מיניסטער לעכניצקי.

ה' לעכניצקי האט גערעדט וועגען דער בע-סערונג אין דער ווירטשאפטליכער לאגע, ער האט דערמאנט וועגען וואוקס פון דער פראדוקציע, וועגען דער פערגרעסערונג פון די דעפאזיטען, וועגען זארגען פאר דעם „לעבעדיגען ווארשטאט פון ארבייט און וועגען לעבעדיגען מענש אין ווירט-שאפטליכען לעבען" פון פוילען, וועגען דער ענט-שידענער פאליטיק פון האנדעלס-מיניסטעריום אין דער ריכטונג פון „דורכברעכען די עלעמענטען, וואס ווירקען שעדליך אויף דער ווירטשאפט. ווע-גען רעגירונגס-קרעדיטען אויף בוי-צוועקען אדגל.

עס איז שוין נישט איינמאל אנגעוויזען גע-ווארען, אז אזא מין אפטימיזם שטויסט זיך נישט שטענדיג אן אויף א גינסטיגען באדען. שטימען וועגען פערבעסערונגען אין דער ווירטשאפט הע-רען קודם כל זעהר גערן מלוכה-בעאמטע, וועלכע שאצען אפ פון דעם שטאנדפונקט דאס פריוואטע ווירטשאפטליכע לעבען אין לאנד. דער אפטימיזם פון אונזערע אפיציעלע פאקטארען, וועלכער דארף דינען צו דערוועקען די פריוואטע איניציאטיוו, ווערט געוועהנליך דורך די בעאמטע אויסגענוצט אויף צו דערשטיקען יעטוועדע איניציאטיוו. דאס שלאגט זיך בעזונדערס אפ אויף די שטייער-אויס-מעסטונגען. עס איז ביי אונז דערגאנגען שוין דערצו, אז דער בירגער האט פשוט מורא פאר די אפטימיסטישע דעקלאראציעס פון די אפיציעלע רעגירונגס-פארשטעהער, ווייל ער ווייסט, אז באלד רעכנט וועלען די שטייערן געהויבען ווערען, עווענטועל, אז די עקזעקוציעס וועלען פערשארפט ווערען.

דערפאר וואלט מען געדארפט מורא האבען, אז אזא רעדע פון וויצע-מיניסטער לעכניצקי וועט דערוועקען ביי די שעפען פון די שטייער-אפטיי-לונגען א נייע פריידיגע שפאנונג אויפ'ן געביט פון איינמאנען די שטייערן.

דער געוו. פרעמיער פריסטאר האט געזאגט דאס, וואס עס וואלט געזאגט יעדער דורכשניטלי-כער בירגער, און דאס נישט גראד אויף א קורס פון געזעלשאפטליכע און ווירטשאפטליכע טוער פון ב.ב., נאר פון דער סיים-טריבונע, אין די קאבינעטען פון די מיניסטעריעלע ביוראקראטען און אין קרייז פון די אלע מענשען, וועלכע גי-בען דעם טאן פון אונזער ווירטשאפטליכען לעבען א דאנק די שטעלונגען, וועלכע זיי פערנעהמען. הער פריסטאר האט נישט גערעדט וועגען ווירט-שאפטליכער פערבעסערונג, ער האט נישט געשא-טען מיט פראזען און האט נישט געריכערט קיין ווייראך פאר דעם איצטיגען סיסטעם פון דער ווירטשאפטליכער פאליטיק. דעם זאץ: „עס צאה-לען שטייערן כמעט אלע מענשען, הגם נישט אלע פיהלען דאס, א שטיינער, די מלוכה-בעאמטע און א געוויסע קאטעגאריע פערמעגליכע מענשען, אבער די מעהרהייט בירגער פיהלען אהן ספק די שטייערן". אט דעם זאץ וואלט געלוינט אפ-צודרוקען און אויסקלעבען אויף די טירען פון אלע שטייער-בעאמטע.

ה' פריסטאר האט שארף קריטיקירט אונזער פאליטיק פון עפענטליכע פערזיכערונגען. „מיר האבען געוואלט אויף דעם געביט נישט נאר זיך אויסגלייכען מיט אנדערע מלוכות, נאר א אפילו זיי איבעריאגען, מיר האבען זיי איבערגעיאגט, אבער נישט רעכענענדיג זיך מיט די בעדינגונגען און נישט טראכטענדיג וועגען דעם, צי דאס וועט זיין געזונד, צי נישט". ווי בעוואוסט איבערשטיי-גען שוין די אפצאהלונגען אויף עפענטליכע פער-זיכערונגען די אפצאהלונגען פון אלע דירעקטע שטייערן צוזאמען גענומען. די אונצופרידענהייט מיט די פערזיכערונגס-אפצאהלונגען איז אנ'אלגע-מיינע. היינט איז נישטא אין פוילען קיין איין מענש אהן אונטערשיד פון זיינע איבערצייגונגען, א חוץ די בעאמטע פון די פערזיכערונגס-אנשטאל-טען, וואס זאגט, נישט, אז דאס סיסטעם פון די אפצאהלונגען אין די פערזיכערונגס-אנשטאלטען איז א קאריקאטור פון מצב, וואס וואלט בע-דארפט הערשען אין דעם דאזיגען געביט.

דאס סיסטעם פון פראטעקציעס און פון שאנטאזשען, וועלכע ווערען אפגעטון אין פוילען אונטערן מאנטעל פון פאטריאטיזם, פעדערט א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט. ה' פריסטאר האט מיט דער גאנצער ענטשידענקייט דאס דאזיגע סיסטעם פעראורטיילט.

דאס סיסטעם פון פראטעקציע האט זיך ביי אונז צופיל פערשפרייט און נעהמט טיילמאל אן קאריקאטורעלע פארמען. דער גרויסער דורכשניט-ליכער בירגער מיינט טיילמאל, אז ער קאן נישט טון די מינדעסטע זאך, נישט האבענדיג קיין אנשפאר. דער פערדינסט פון הער פריסטאר בע-שטייט אין דעם, וואס ער האט מוטיג דעם פאקט קאנסטאטירט.

פארוואס עקזיסטירט ביי אונז דאס פרא-טעקציע-סיסטעם? דערפאר ווייל מיט'ן גאנצען ווירטשאפטליכען לעבען רעגירט ביי אונז דער בעאמטען-עלעמענט. דערפאר, ווייל וועגען אנגע-נומען ווערען אויף אנ'אמט אדער אויף א מלוכה-פאסטען, אדער אין א מלוכה אונטערנעהמונג דע-צידירען נישט די פערזענליכע קוואליפיקאציעס פון די קאנדידאטען, נאר זייער נאציאנאלע צו-געהעריגקייט, אדער פאליטישע אדער די קרובה-שאפט פון קאנדידאט מיט דעם אדער יענעם בעאמטען, וועלכער דעצידירט וועגען ערטיילען דעם פאסטען, אדער די פראטעקציע פון אנדערע בעאמטע. וועגען בעקומען א ליווערונג דעצידירט נישט דער פרייז אדער די קוואליטעט פון דער סחורה, נאר אנדערע טעמים, נאציאנאלע פאלי-טישע אדער פאמיליען-מאטיווען.

דאס זעלבע קאן מען זאגען וועגען ערטיי-לען קרעדיטען אין די מלוכה-בענק און וועגען בעקומען הנחות ביים צאהלען שטייערן. אויף דעם געביט גיט אונזער געזעצגעבונג א ברייט פעלד אנצווענדען פראטעקציע. כמעט יעדער צירקולאר אדער געזעץ בעשטימט, אז שטייער-הנחות קאנען ערטיילט ווערען לויט'ן איינזעהן פון די שטייער-בעאמטע.

דאס פראטעקציאנס-סיסטעם עקזיסטירט דערי-פאר, ווייל עס זענען פערהאן מיליאנען געלעגנ-הייטען צו געניסען פון פראטעקציע. ווער עס וויל אפשאפען דאס סיסטעם פון פראטעקציע, דער מוז קודם כל פערניכטען די מעגליכטען, וועלכע שאפען די פראטעקציע.

פרעמיער פריסטאר זאל איינגיכען ווידער ווערען פרעמיער. עס וואלט גוט געווען ווען ער זאל דעמאלט געדענקען די ווערטער, וועלכע ער האט געזאגט אויפ'ן קורס פון די ווירטשאפט-ליכע טוער אין ווארשא.

די יאפאנער זענען שלעכטע לופט-פליהער

פארוואס האט מען אין יאפאן פערשוויגען די רעטונג פון דער טשעליוסקין-עקספעדיציע

אונזערע לעזער געדענקען אפשר דעם מערק-ווירדיגען אופן ווי אזוי אין יאפאן איז בעצייכענט געווארען די וואונדערליכע רעטונג פון דער טשע-ליוסקין-עקספעדיציע א דאנק דעם אונגעהויערען העראיזם און אפפערוויליגקייט פון די סאוויעטישע אוויאטארען: אין יאפאן איז דער פאקט איינגאנצען פערשוויגען געווארען. די סאוויעטישע „איזוועסטיא" האבען אפילו דאן איראניזירט, אז די יאפאנער האבען בכלל מערקווירדיגע אריגינעלע אופנים פון אויסדריקען זייערע געפיהלען: דאס מאל האבען זיי זייער פרייד אויסגעדריקט אין שווייגען...

עס שטעלט זיך אבער ארויס, אז דאס שוויי-גען פון די יאפאנער אין דאזיגען אויסערגעוועהנ-ליכען פאל האט זיין ערנסטען און טיפען גרונד. עס ווייזט זיך ארויס, אז די יאפאנער זענען אוי-סערגעוועהנליך עמפפינדליך אויפ'ן פונקט פון ענט-וויקעלטער אוויאציע ביי זייערע שכנים און זיי קאנען ממש נישט הערען, או אין רוסלאנד איז פאראן א מעכטיגע אוויאציע און העלדישע פלי-הער, ווייל זייערע אייגענע פליהער זענען זעהר שוואכע: פשוט — יאפאן, וועלכע בעזיצט אנ'אויס-געצייכענטע ארמעי און אלע מינים טעכנישע מיט-לען פון ערשטען סארט, אויפ'ן פאל פון קריג, האט נישט קיין גוטע פילאטען. דאס טוט די יא-פאנער שטארק וויי, און דאס איז געווען די סיבה, פארוואס זיי האבען נישט געהאלטען פאר מעגליך צו נאטירען דעם פרעכטיגען זיג איבער דער נאטור מצד די סאוויעטישע לופט-פליהער.

אויף דעם פאקט און זיינע סיבות האט אויפ-מערקזאם געמאכט דער ענגלישער „דיילי העראלד", וועלכער שרייבט:

די יאפאנישע רעגירונג האט בעגעבען צו פערשטעהן די בלעטער, אז די דערצעהלונגען וועגען דער רוסישער העלדישקייט און וועגען דער הויכער קוואליטעט פון דער רוסלענדישער אוו-יאציע וואלטען געווען פאר די יאפאנישע לעזער נישט קיין פאסענדיגע לעקטור. עס געהט וועגען דעם, וואס די יאפאנער זענען זעהר עמפפינדליך בנוגע אלעמדינג, וואס האט א שייכות צו די לופט-כוחות פון זייערע שכנים. אוויאציע דאס איז זייער שוואך ארט. צוליב סיבות, וועלכע וועלען אפשר מיט דער צייט אויסגעפארשט ווערען דורך די פסיכאלאגען און פיזיאלאגען, האט דאס יאפאנישע פאלק נישט קיין גוטע לופט-פליהער: ווען דער יאפאנער געפינט זיך הויך אין דער לופט, פער-לירט ער די מעגליכקייט און פעהיגקייט זיך צו אריענטירען און פאלט אין חלשות.

מען האט דעם מערקווירדיגען פאקט גע-פרובט אויפקלערען אויף פערשידענע אופנים: איי-ניגע האלטען, אז די סיבה ליגט אין דער שפייז, וועלכע די יאפאנער בענוצען, אנדערע ערקלערען די ערשיינונג דערמיט, וואס ביי די יאפאנער איז פאראן א מנהג די פרויען זאלען טראגען זייערע קינדער אויף דער פלייצע, ווידער נאך אנדערע מיינען, אז דאס נעהמט זיך דערפון, וואס די יא-פאנער האבען בטבע א שוואכע ראיה.

ווער עס איז גערעכט איז נאך נישט בע-וואוסט, אבער א פאקט איז, אז די יאפאנער זע-נען שלעכטע פילאטען. אין די יאפאנישע מיליטע-רישע קרייזען ווייס מען וועגען דעם אויסגעצייכענט און מען איז פון דעם זעהר שטארק בעאונ-רוהיגט. אין טאקיא רעאגירט מען זעהר עמפ-פינדליך אויף דער מינדעסטער ידיעה וועגען די ערפאלגען פון לופט-וועזען אין סאוויעטען-פער-באנד און אין כינע (אינטערעסאנט איז, אז די כינעזער ליידען נישט פון דער דאזיגער קרענקלי-כער אייגענשאפט).

אין דער ענטוויקלונג פון די יאפאניש-סאוויעטישע בעציהונגען שפילט די פיזיאלאגישע שוואכקייט פון די יאפאנער אין דער לופט א גאנץ בעדייטענדע ראלע: דער אומשטאנד וואס אויפ'ן ווייטען מזרח געפינט זיך שוין א מעכטיגער סא-וויעטישער לופט-פלאט, קאן קרייצען אלע יאפאני-שע פלענער און פערוואנדלען זייערע שטרעבונגען און עראבערונגען אין א געפעהרליכע פאר זיי אוואנטורע. עס פערשטייט זיך, אז ס'איז נישט שווער צו בויען אדער צו קויפען נאך א 500 ערשטקלאסיגע עראפלאנען, אויב אבער צו די עראפלאנען וועט נישט זיין די נויטיגע צאהל ערשטראנגיגע פילאטען, דאן איז דער גאנצער יאפאנישער לופט-פלאט גאר נישט ווערט.

אט די קרענקליכע עמפפינדליכקייט האט עס געשטויסען די יאפאנער צום נארישען און לעכער-ליכען גאנג צו פערשווייגען איינגאנצען די רע-טונג פון דער טשעליוסקין-עקספעדיציע דורך די העלדישע סאוויעטישע פליהער.

עס האלט ביי א פערבעסערונג

אין די בעציהונגען צווישען פוילען און ליטע

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „גא-זעטא פאלסקא" אין קאוונע ה' קאטעלבאך איז אפטימיסטיש געשטימט בנוגע די מעגליכקייטען דורכצוקומען מיט ליטע.

וועגען א פערשטענדיגונג מיט פוילען, שרייבט ער, שרייבט מען און מ'רעדט א סך, הויך און דרייסט. דאס אינטערעסאנטסטע איז, אז קיינער האט שוין איצט קיין מורא נישט צו רעדען וועגען קאמפראמיסען. אפילו פראפ. מ. בירזשישקא פון „פערבאנד אפצונעהמען ווילנא" וואלט גרייט געווען אנצוהויבען מיט אונז אונטערהאנדלונגען מיט'ן בעדינג, אז פוילען זאל נאר אנערקענען די ליטווישע רעכט אויף ווילנע. אין משך פון די לעצטע עטליכע חדשים האט מען אויף דיסקוסיעס אין די קלובען און אויף פארטייאישע צונויפקומען און אויך אין דער ליטווישער פרעסע בעריהרט שיער נישט אלע מעגליכקייטען פון א קאמפראמיס-לעזונג פון דער אזוי-גערופענער ווילנער פראגע, נישט אויסשליסענדיג אזוינע, וואס וואלטען „פרא-וויזאריש" אפגערוקט די אן א זייט אין זין פון דער נויטווענדיגקייט צו דערגרייכען ביים היינטיגען טאג א פויליש-ליטווישע פערשטענדיגונג. וועגען פערשטענדיגונג רעדען אלע: פאליטיקער, פובלי-ציסטען, מיליטערלייט, געלערנטע, ליטעראטען. עס רעדען אלטע, עס רעדען אויך יונגע.

די קרייזען פון נייעם ליטווישען דור, — שרייבט ער, טיילען נישט די מיינונג, אז אין פאל פון עפענען די פוילישע גרענעץ דראהט ליטע א פוילישע „קולטור-פערפלייצונג". זיי גלויבען אין צוקונפט פון זייער פאלק, אין קראפט פון אויפ-געלעבטער, היימישער ליטווישער קולטור. אין אינ-טעלעקטועלער הינזיכט איז צווישען דער יונגער גענעראציע אהן צווייפעל פעראן די טשיקאווסטע מענשען. זיי גרייטען זיך ארויסצוגעבען א „פוי-לישען נומער" פון זייער פערשפרייטען ארגאן „נאווא ראמוווא". די דאזיגע איניציאטיווע איז אנ'אויסדרוק פון דער שטרעבונג פון דער דאזיגער גרופע אנצוקניפען קולטור-בעציהונגען מיט פוילען. איבעריגענס זענען אין דעם פרט, דוכט זיך, אלע ליטווישע אינטעלעקטועלע קרייזען איינשטימיג צווישען זיך. צו פערשטארקען די דאזיגע שטרע-בונגען האט מיטגעהאלפען דער דא נישט לאנג ארויסגעגעבענער „ליטווישער" נומער פון „וויאדא-מאשטשי ליטעראצקיע".

אין כאראקטעריסטיש איז געווען, ווי אזוי די גאנצע ליטווישע עפענטליכע מיינונג האט רע-אגירט אויף דער נסיעה פון ה' זובאוו קיין ווארשא. מצד זיינע ליטווישע לאנדסלייט האט ער קיין שום אומאנגענעהמליכקייטען נישט געהאט. פערקעהרט, די ידיעה וועגען זיין נסיעה, וועגען זיין וויזיט ביים מארשאלעק פילסודסקי איז פון דער ליטווי-שער געזעלשאפט אויפגענומען געווארען מיט פער-אינטערעסירונג, אויב נישט מיט צופרידענקייט. און הגם א פריוואטע רייזע האט קיין שום פאזי-טיווע רעזולטאטען נישט געקענט ברענגען, האט זי אין ליטע געהאט דעם רעזולטאט, אז דאס ריידען וועגען דער נייטיגקייט ארויסצושיקען עמיצען קיין ווארשא, כדי צו פיהרען דארטען שמועסען אדער אפילו אונטערהאנדלונגען געהערט שוין אין קאוונע צו די געוועהנליכע טאגטעגליכע ערשיינונגען.

קיין וואונדער נישט, וואס ביי דער סיטו-אציע איז דער לעצטער ליטווישער מעמאראנדום צו לעטלאנד און עסטלאנד, וואו ליטע דעקלארירט זיך ענדליך פאר אנ'אנהענגערין פון דער אידעע פון א פערבאנד פון די באלטישע מלוכות, דורך איינינגע ליטווישע קרייזען בעגריסט געווארען קודם כל ווי א שריט, וואס קאן צואיילען דעם מאמענט פון א פויליש-ליטווישער דערנעהנטערונג.

אזוי קוקען אויס די ליטווישע שטימונגען לגבי פוילען. מיט'ן כח פון אינערציע דרייט זיך נאך אלץ דאס אין משך פון איבער א צעהנדלינג יאהר פונאנדערגעטריבענע ראד פון אנטיפוילישער אגיטאציע. מיט'ן כח פון ענערציע איז נאך אלץ טעטיג דער אלטער אפאראט, וואס ברענגט אין בעוועגונג דאס דאזיגע ראד ביים אקאמפאנימענט פון דער גאנצער, אין איהר פרימיטיוויזם אזוי רייכער אנטיפוילישער פראפאגאנדע. עס שליגט נאך אין זיך איין די דאזיגע פראפאגאנדע די ליטווישע יוגענד און דער פראווינציעלער האלב-אינטעליגענט. דער ליטווינער, וואס איז בטבע פארזיכטיג און טראכט לאנג וועגען יעדער זאך, בעשליסט זיך שווער אויף וועלכער-עס-איז ענדע-רערונג. ערשט ווען די דאזיגע ענדערונג ווערט אין איהם פולשטענדיג רייף, איז ער גרייט איבער-צורייסען מיט דער ביז-איצטיגער ליניע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מאנטאג
כט
14
אייר תרצ"ד

מאי
זון-אויפגאנג 3.48
זון-אונטערגאנג 7.17

ארעסטירט די לאדזער אנפיהרער פון די ענדעקעס

פאר שרייבען תפילין, אדער פלעכטען ציצית האט מען זיי נישט ארעסטירט

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, זענען אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג — לויט דער פאר-ארדענונג פון פראקוראר ביים לאדזער קרייז-געריכט ארעסטירט געווארען אלע פרעזידיאל-מיטגלידער פון די לאדזער ענדעקעס מיט די טרויעריג-בארימטע אדוו. קאוואלסקי, פאדגורסקי און גאנגאלסקי בראש.

זיי זענען אריינגעזעצט געווארען אין טורמע צו דער דיספאזיציע פון דער געריכטס-מאכט.

די סבה פון ארעסט און די פרטים פון דער דערוויילינער אויספארשונג ווערען לטובת דער אויספארשונג גופא געהאלטען בסוד.

דער ארעסט פון די דאזיגע „קארפאן-קע... האט געמאכט אין דער שטאט א גרויסען איינדרוק ובפרט טאקי דערפאר, וואס דער „טעם און ריח" פון זייער טרויעריגער טעטיגקייט האט זיך שטארק געלאזט פיהלען...

20 וואהל-ליסטעס

זענען שוין נעכטען אריינגעטראגען געווארען אין דער הויפט-קאמיסיע

פערזאמלונגען און בעראטונגען

(א) אין הסכם מיט'ן וואהל-רעגולאמין האט נעכטען די הויפט-וואהל-קאמיסיע אנגעהויבען אנצונעהמען די קאנדידאטען-ליסטעס אויף ראטמע-נער פון בעזונדערע וואהל-קרייזען אין לאדז.

מחמת דעם, וואס דער טערמין פון אננעה-מען קאנדידאטען-ליסטעס איז אפיציעל בעשטימט געווארען אויפ'ן 13. ד. ח. האבען זיך שוין דעם 12. ד. ח. פאר 12 אין אווענד געמאלדען אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע בעפולמעכטיגטע פון געוויסע וואהל-בלאקען, בכדי צו בעקומען די קלענסטע נומערן פאר זייערע ליסטעס.

איטליכער פון די בעפולמעכטיגטע איז אריינגעצויגען געווארען אין א ספעציעלען בוך, און דערנאך בעקומען דעם סדר-נומער פון זיין מעלדען זיך.

נעכטען פון 10 ביז 1 א זייגער בייטאג איז טעטיג געווען די הויפט-וואהל-קאמיסיע אין איהר פולען צוזאמענשטעל, און האט אנגענומען די קאנדידאטען-ליסטעס.

בעלייגט זענען נעכטען געווארען 20 וואהל-ליסטעס: דורכ'ן סאציאליסטישען וואהל-בלאק פון ארבייטער-אחדות — פאר דריי קרייזען; דורכ'ן אלגעמיינעם ארבייטס-בלאק — פאר 10 קרייזען; דורכ'ן נאציאנאלען וואהל-בלאק — פאר צוויי קרייזען; דורכ'ן קאטוילישען געזעלשאפטליך-ווירטשאפטליכען בלאק — 1 קרייז; דורכ'ן נא-ציאנאלען בלאק פאר'ן ווידערגעבורט פון דער שטאט-ווירטשאפט — 1 קרייז; דורכ'ן נאציאנאלען וואהל-לאגער — 1 קרייז און „פועלי-ציון" לינקע — 2 קרייזען.

דערוויל האבען די בעפולמעכטיגטע בעקו-מען קוויטונגען, אז מ'האט ביי זיי צוגענומען די ליסטעס, אבער די נומערן וועלען שפעטער ערטיילט ווערען, ווען עס וועלען שוין אנגעזאמל-טען זיין אלע ליסטעס, וואס דאס וועט בעשטימט ווערען דורך דער הויפט-וואהל-קאמיסיע אין דעם לעצטען טערמין פון בעלייגען די ליסטעס.

* * *

נעכטען האבען אנגעהויבען צו אמטירען די קרייז-וואהל קאמיסיעס — פון 5 ביז 8 אינאווענד. די בעוועגונג דארט איז געווען א מינימאלע.

די קאמיסיעס וועלען זיין טעטיג טאג-טעגליך ביז שבת דעם 19 ד. ח. איינשליסליך.

* * *

(א) נעכטען זענען פארגעקומען 7 פארוואהל-פערזאמלונגען, ובתוכם 4 יודישע.

אין די גאסען זענען געטיילט געווארען וואהל-פראקלאמאציעס פון פערשידענע וואהל-גרופען.

וואהל-קאמיטעט פון צענטר. סוחרים-פעראיין

10 אינפארמאציע-ביוראס ווערען גע-עפענט אין פערשידענע שטאט-טיילען

אויף דער לעצטער זיצונג פון וואהל-קאמיטעט ביים צענטר. סוחרים-פעראיין (פיעטריק. 10) איז אלס וואהל-קאמיסאר בעוועהלט געווארען ה' מאקס גארדאן. וויצע-קאמיסארען: יעקב שטערן און אקס-וויע: קאסירען: הירשבערג און בראנאווסקי. סעק-רעטאר — א. כימאוויטש.

ס'איז אויך בעשלאסען געווארען ארויסצו-לאזען א וואהל-אויפרוף צו די מיטגלידער פון צענטר. סוחרים-פעראיין, אז דער פעראיין פיהרט און אן אייגענע וואהל-אקציע און שטעלט ארויס אייגענע קאנדידאטען צום שטאט-ראט.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו עפענען 10 אינפארמאציע-ביורא'ס אין פערשידענע פונקטען פון דער שטאט.

דער פעראייניגטער יוד. בלאק און דער ציוניסטישער בלאק

האבען נאך נישט אריינגעטראגען די ליסטעס

צוליב דעם, וואס אין די דערמאהנטע וואהל-בלאקען איז די פראגע וועגען די קאנדידאטען-ליסטעס נאך נישט ערלעדיגט, האבען די בעפולמעכטיגטע נאך נישט אריינגעטראגען די ליסטען אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע.

„פועלי אגודת ישראל" געהט זעלבסטשטענדיג צו די שטאט ראט-וואהלען

אין שייכות מיט די נאהנטע שטאדט-ראט וואהלען אין לאדז, האט פא"י געשאפען א וואהל קאמיטעט אונטער'ן נאמען: יודיש-רעליגיעזער ארבייטער-וואהל-קאמיטעט ביי „פועלי אגודת ישראל" אין לאדז.

דער דאזיגער וואהל-קאמיטעט מאכט שוין אלע פארבערייטונגען אנצופיהרען מיט דער וואהל אקציע.

דער פעראייניגטער יוד. וואהל-בלאק

האט שוין פערטיג די קאנדידאטען-ליסטעס

די צוגרייטונגס-ארבייטען פון פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק געהען מיט א שנעלען טעמפא פאראויס, די ארבייטען ביים צונויפשטעלען די קאנדידאטען-ליסטעס זענען שוין פערענדיגט געווארען, נעכטען ביז פארטאגס איז פארגעקומען די ענטגילטיגע זיצונג פון עקזעקוטיוו און וואהל-בלאק און ס'זענען צונויפגעשטעלט געווארען די קאנדידאטען-ליסטעס, וועלכע וועלען דורך די פערטרויאונגס-מענער אריינגעטראגען ווערען אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע.

דער פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק וועט שטעלען קאנדידאטען-ליסטעס אין 1, 2, 5, 7, 9 און 10 וואהל-קרייזען.

די נעכטיגע „לאפפ"-פייערונגען

(2) נעכטען זענען אין לאדז פארגעקומען גאסען-פייערונגען אין שייכות מיט דער איצטיגער „לאפפ"-וואך.

די שטאט איז געווען דעקארירט מיט נא-ציאנאלע פאהנער און מיט די געל-ווייסע לאפפ-פלאגען.

עס איז אויך אדורכגעפיהרט געווארען א גרויסע זאמלונג לטובת דעם „לאפפ".

אין דערפריה האבען אדורכמארשירט איבער די גאסען גרויסע שילער-און געזעלשאפטליכע אפטיילונגען פון די לאפפ-קרייזען. פאר דער קאטעדרע סט. קאסטקי איז אפגעריכט געווארען א ספעציעלע גאטעסדינסט.

נאך דעם גאטעסדינסט האט די מאניפעס-טאציע אדורכמארשירט מיט דער פיעטרקאווער צום פרייהייטס-פלאץ, וואו עס איז פארגעקומען א דעפילאדע פאר'ן לאדזער שטאט-קאמיסאר, ה' וואיעוואדזקי, פארזיצער פון שטאטישען לאפפ-קאמיטעט, ה' ווערדע, שטאטישער סטאראסטע פא-דאבינסקי און קאמיסאר פראנקאווסקי.

אנ'ענהליכע פייערונג איז פארגעקומען אין פאביאניץ.

דער נעכטיגער פייערלעשער-יום-טוב

(2) נעכטען זענען אין לאדז פארגעקומען פייערליכקייטען אין שייכות מיט'ן 58-יאהריגען יובל פון די לאדזער פרייוויליגע פייערלעשער.

עס איז פארגעקומען א ספעציעלער גאטעס-דינסט און א דעפילאדע.

א גרויסע צאהל פייערלעשער איז דעקא-רירט געווארען מיט ספעציעלע אפצייכנונגען פאר לאנגיעהריגער און אפפערוויליגער ארבייט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 90-216
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
אויפנאהם-שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אווענד.

יודיש טעאטער אין זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעלעפאן 84-213.
קינסטל. לייטונג: מ. לאמפע.
לעצטע אויפטריטען פון די בעריהמטע ארטיסטען
ר. שושנה און מאריס לאמפע
מיט זייער ערשטקלאסיגען אנסאמבל.
בילינע וואך! היינט מאנטאג, 9.15 אוונט פאפולערע פארשטעלונג
פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 צום לעצטען מאל! מ. לאמפע אין זיין שענסטער קרעאציע
„טוביה דער מילכיקער"
פון שלום עליכם אין 4 אקטען (5 בילדער)
מארגען, דינסטאג, אונאפרופליך צום לעצטען מאל
אורקע נאכאלניק'ס „דין טוירע"
פרייזען פון אלע פלעצער 50 גר. און 1 זל.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

טאג-נאטיצען

מען מוז שאפען א נייעם אנטי-היטלער-קאמיטעט

דעם ערשטען יאהר פון היטלער'ס ממשלה האבען מיר שוין היגטער זיך! ס'איז מעהר ווי איבער-ריג אונטערצופיהרען היינט א סך-הכל פון דעם געוואלטיגען חורבן, וואס די ווילדע היטלעריסטען האבען אנגעמאכט אין יודישען לעבען אין דייטש-לאנד.

טויזענטער, צעהנדליגער טויזענטער יודישע עק-זיסטענצען זענען פולשטענדיג רואינירט געווארען. טויזענטער מענשען, וואס האבען דארט פערבומען די העכסטע שטופע אין דער אלוועלטליכער איבטע לעקטועלער משפחה זענען —בע ונד.

דאס טרויעריגסטע דערביי איז, וואס ס'איז אויך פולשטענדיג מקוים געווארען דאס פאראויסגעזאגטע, אז דער ווילדער, מיטעלאלטערליכער היטלעריזם וועט זיך נישט אפשטעלען אין די ראהמען פון דער דייטשער מלוכה. באלד וועט אויך מיט אלע כוחות שטרע-בען צו פערסמען גרויסע מענשען-מאסען אין אלע אנדערע וועלט-טיילען און אין אנדערע מלוכות.. ס'איז איצט אין דער וועלט נישטא קיין לאנד, וואס זאל נישט זיין אנגעשטעקט מיט די אנטיסעמיטישע באצילען, דער אונטערשיד איז נאר, וואס אין איינציגע לענדער איז דער מלוכה-ארגאניזם שטארקער פאר דער ווירקונג פון די באצילען און דערייבער ווייזט דער אנטיסעמיטיזם דארטען נישט ארויס זיינע שארפע נעגעל.

עס זענען אבער דא מלוכות שוואכערע, אין זיין פון פערטיידיגען זיך געגען די אנטיסעמיטישע באצילען, און האבענדיג איצטער דאס היטלעריסטי-שע דייטשלאנד אלס וועג-ווייזער, ווייזען זיי ארויס דייער אמתן פרצוף...

די איינציגע טרייסט דערביי איז אבער געוועזען דער פאקט, וואס דאס גאנצע וועלט-יודענטום האט זיך מיט א געוואלטיגער ענערגיע א ריס-געטון צום קאמף געגען דער ווילדער צעיושעטער בעסטיע.

ווי טרויעריג ס'ווערט אבער אויס'ן הארצען, ווען מען זעהט, ווי אזוי דער קאמף געגען היטלעריזם זעהט אויס ביי אונז אין לאדז. לאדז די שטאט פון יודישער פראצע, האט זיך אזוי מיאוס קאמפראמי-טירט מיט איהר אנטי-היטלער ארבייט, אז ס'איז פשוט א חרפה וועגען דעם צו רעדען. פון אלע ביידע אנטי-היטלער קאמיטעטען האט זיך גארנישט אויס-געלאזט. די פאר צעהנדליג פליטים האבען זיך נישט צו ווענדען צו-ווענדען, אלע טירען זענען געשלאסען. דייטשע סחורה ווערט קיין לאדז געבראכט פראנק און פריי. ס'איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז יודישע פאב-ריקאנטען, אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען, ברענגען פון דייטשלאנד מאשינען פאר זייערע פאב-ריקען.

יעדער טוט וואס איהם געפעלט, און שא, שטיל!

די פראגע איז נאר ביז ווי לאנג? צי וועט טאקע נישט בעהמען א סוף צו דער דאזיגער הפקרות? צי וועלען זיך טאקע אין לאדז, אפילו איצטער, אין העכסטען ברען פון די וואהל-קאמפאניע, נישט געפינען קיין יודען מיט ווארימע יודישע הערצער וואס זאלען צוריקנעהמען די איניציאטיוו צו שאפען א נייעם אנטי-היטלער קאמיטעט אויפן ארט פון די ביז-איצטיגע צוויי וועלכע זענען פולשטענדיג טויט.

אפשר, אפשר וועלען זיך דאך ארויפען א גרו-פע מענשען, וואס וועלען צוטרעטען צו דער ארבייט.

צוריק מיט פארפילפאכיגטע כוחות צו דער אנטי-היטלער אקציע.

צום שאנד-סלופ די יעניגע יודישע בוגדים, וועלכע פיהרען געשעפטען מיטן לאנד, וואס באדט זיך אין אונזער בלוט.

ברידער, לאדזער יודען, צו דער ארבייט, אין קאמף מיטן ווילדען היטלעריזם, און צום שוץ פון אונזער לעבען, עקזיסטענץ און כבוד.

מאג. מ. באלבערישסקי.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט. לייכטע פלאס-פוס-איינלאגען גמאכען פוס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 81-232

דאס פראבלעם פון געבורט-רעגולאציע

און די טעטיגקייט פון די קאנסולטאציעס פאר מוטערס ביים לאדזער „טאז"

— 4. —

פון דר. מ. שוואלבע.

פערטער ביישפיל.

פאמיליע ג. דער מאן — א זייגערמאכער, 50 יאהר אלט, א פרומער יוד, א געטרייער אנהענגער פון „פרו ורבו"... דאס ווייב — אהן א בעשעפטיגונג 40 יאהר אלט, א קראנקע אויף אפענע טובערקולאז. זיי האבן 7 קינדער.

די וואוינען אין א שמאלן פראנט-צימער, וואס איז איבערגעטיילט דורך א שאפע אויף א זייגערמאכער-ווארשטאט און א דירה, וואו עס געפינען זיך 2 בעטן. דא שלאפן די עלטערן און די 7 קינדער, דא שטייט אנאפענע כלי, וואו די מוטער שפייט אויס איהרע לונגען. קראנק צייט עטליכע יאהר. זי האט פערשוואנגערט צום אכטן מאל. דעם מאנס בעקאנטע פון קלויז האבן צונויפגעזאמעלט א ביסעל געלד און האבן אפגעשיקט די קראנקע צום ד"ר שטערליבג. ד"ר שטערליבג האט געפאדערט תיכף איבערצורייסן די שוואנגערשאפט ווער האט בעהויפט, אז עס דראהט דער טויט ביים געבורט, אויב מ'וועט נישט איבעררייסן די שוואנגערשאפט אבער מאן און ווייב האבן צוליב רעליגיעזע טעמים זיך קאטעגאריש קעגנגעשטעלט. דאס קינד איז געבוירן געווארן זייער א נעבעכדיגס. ס'האבן זיך אנגעהויבן השתדלותן אין סאציאלער פערזארגונג. דאס מאל איז דער ענין צוגעגאנגען לייכטער. דאס קינד איז באלד אנגענומען געווארן אין קינדער-היים, ס'איז זייער נעבעכדיג און זייער שווער קראנק. — די מוטער לעבט. צי וועט זי נישט פערשוואנגערן דאס ניינטע מאל? דער אומגליקליכער קרבן פון די טראגישע לעבענס-בעדינגונגען, וואס אפילו דער אויטאריטעט פונ'ם אלטען פראפ. ק"ה שטערליבג האט זי נישט געקאנט גובר זיין!

פינפטער ביישפיל.

פאמיליע ג. דער מאן — א סטאליער. ארבייט קאן 50 יאהר אלט. דאס ווייב — אהן בעשעפטיגונג, 40 יאהר אלט. די גרעסטע נויט. א קעלער-שטוב. שרעקליכע בעדינגונגען, געשטאנק, ציפויש, שמוץ, דאס ווייב פערזיכערט, אז דער מאן איז א מטורף, דער מאן זאגט, אז דאס ווייב איז א משוגענע. ס'איז געבוירן געווארן דאס ערשטע קינד, דער מאן האט געוואלט אפגעבן דאס קינד אין קינדער-היים, ווייל די מוטער קאן עס ביי אנאנפאל פון משוגעת דערהרגענען. דאס ווייב האט זיך קעגנגעשטעלט, נישט געוואלט אפגעבן דאס קינד. אין א יאהר ארום איז געבוירן געווארן דאס צווייטע קינד. אין דער צייט האט דאס ערשטע געהאט קיכהוסט. דאס ניי-געבארענע קינד איז צוליב דעם נישט אריינגעלאזט געווארן אין קאנסולטאציע.

די היגיעניסטין קאן זיך קיין עצה נישט געבן. ביידע זענען גייסטיג-אפגעשטאנענע מענשן. איצטער צוויי קינדער: איינס א יאהר מיט 6 חדשים, דאס צווייטע 6 חדשים. ווער דארף ביי די דאזיגע בעדינגונגען נאך קינדער? און דאך ווייזט אויס, אז דאס דריטע קינד, און אפשר דאס פערטע פינפטע זעקסטע וועלן זיך צוגעבן אומפערמיידלעך. אויב עס וועט קומען דאס דריטע קינד; וואס זאל מען דאן טאן?

זעקסטער ביישפיל.

פאמיליע ל. דער מאן — 60 יאהר אלט, אהן בעשעפטיגונג, דאס ווייב — 45 יאהר; זי פערקויפט בייגעל און פערדינט א גילדען א טאג. זיי האבן 6 קינדער אין עלטער פון 2 ביז 15 יאהר. די היגיעניסטען געדענקט נאך די מוטער בעת זי האט געהאט בלויז 4 קינדער. דעמאלט איז זי נאך געווען קרעפטיגער און ענערגישער. איצטער איז זי אפגעשוואכט און קראנק אויף די נירען. נויט, הונגער. צי איז דאס צוויי-יאהריגע קינד שוין דאס לעצטע?

זיבעטער ביישפיל.

פאמיליע ע. דער מאן — אהן א פראפעסיע, אהן בעשעפטיגונג, דאס ווייב (30 יאהר) אויך אהן בעשעפטיגונג, אין שטוב די גרעסטע נויט. 1 צימער, א דאכשטיבעל, זיי לעבן פון אונטערשטיצונג פון דער סאציאלער פערזארגונג, און געניסען פון אלע לייסטונגען פון „טאז" אומזיסט. זיי האבן 4 קינדער. צי וועט דאס ווייב, א 30-יאהריגע פרוי נישט האבן מעהר קיין קינדער? דוכט זיך, אז יא!

אכטער ביישפיל.

פאמיליע ק. מאן און ווייב — גייסטיג אפגעשטאנענע. ער — א טרעגער, א קלייבער, א נעבעכדיגער, א הייקערדיגער; זי — גייסטיג מינדערווערטיק. א היהשער טיפ, איבגאנצען אומבעהאלפען. נישט געקאנט דערציהען דאס קינד, בשום אופן נישט געקאנט זיך מיט איהם בעגיין. 4 מאל געשוואנגערט און האט 3 קינדער.

ניינטער ביישפיל.

פאמיליע ל. דער מאן — א שוסטער אהן שטענדיגער ארבייט. ער מאכט דעם איינדרוק פון א גייסטיק-אפגעשטאנענעם מענשן, די פרוי — אהן בעשעפטיגונג. די גרעסטע נויט. די וואוינונגס-בעדינגונגען שרעקליכע. א קעלער-שטוב. אין קעלער-שטוב 3—4 סנטימעטער וואסער. די ערשטע געבורט — א צווילינג, איין קינד איז געשטארבען, איינס האט מען אפגעגעבן אויף האדעוואניע צו קרובים אויף פראווינץ. זיי האבן דריי קינדער, יעדעס יאהר — א קינד. ווער ווייסט, ווי לאנג זיי וועלען זיך נאך פרוכפערן?

צעהנטער ביישפיל.

פאמיליע מ. דער מאן — אנ'אידיאט. א וואסער-טרעגער. ער ארבייט פאר די שכנים פון הויף אהן געצאהלט, פאר א שטיקעל ברויט, פאר א גלעזעל טיי. ער פערשטייט נישט, אז פאר ארבייט דארף מען פארערען געצאהלט, פאר „רחמנות" לאזען איהם די שכנים טראגען וואסער, האקען האלץ, געבען איהם שווערע ארבייט און צאהלען מיט א שטיקעל ברויט. דאס ווייב — א גייסטיק אפגעשטאנענע דינסט, וואס מ'האלט איהר אויך פון „רחמנות"-וועגען, מ'גיט איהר די שווערסטע ארבייט און מ'צאהלט נישט. די בארמהערציגע שכנים פון הויז האבען בעשלאסען, אז דאס איז א צוגעפאסט פארפאלק, — ביידע אידיאטען. מ'האט געשטעלט א חופה אין ענגלישען זאל, גענומען 5 זל. פאר'ן אריינגאנג אין זאל, אנגעקליבען היבש געלד, ביידע ציבגער זאגען, אז די אפוטרופסים האבען גראב פערדינט פון דער חתונה, די קאסע האט אריינגעבראכט עטליכע טויזענט זלאטעס.

פאר דעם געלט האט מען זיי געזאלט אייבקויפען א דירה און א מאנגעל, דער מאנגעל האט דאס עהאפט מפרנס זיין די אידיאטען. געקויפט האט מען אבער — א קעלער-שטוב אהן א מאנגעל.

די דירה איז א שרעקליכע, פייכטקייט, שמוץ, ציפויש. א דומפיגקייט נישט אויסצוהאלטען. אין עמערס שטייט שמוציגע וואסער, גאנצע וואכען, די בעטען אהן איבערצוג, אהן קישענס. די דאזיגע נפשות... ברענגען אויף דער וועלט קינדער. דאס ערשטע קינד האט צו צוויי יאהר נישט געעפט, נישט געקענט ארומגיין, נישט געהאט קיין פנים פון א קינד, ס'האט נישט געהאט קיין מענשליך אויסזעהען, דאס צווייטע קינד האט מען געבראכט אין קאנסולטאציע אין צושטאנד פון גסיסה, קיין שום אנווייזונגען פון דאקטאר האבען נישט געקאנט אויסגעפיהרט ווערען, מחמת די שוואכזיניגע עלטערען האבען זיי נישט געקאנט בעגרעמען. דאס קינד האט מען אפגעגעבן אין שפיטאל וואו ס'איז באלד געשטארבען.

א פערברעכערישער אויפטו, פון אומפעראנטווארטליכע שכנים, וואס האבען געקאנט פועלן ביי זיך צו פערבינדען די דאזיגע צוויי אומגליקליכע בעשעפענישן. וואס פארא קינדער קאנען דא ארויס קומען? צי האבען די שכנים נישט פערדינט קיין שטראף... אפילו תפיסה? ווער דארף האבען די דאזיגע פאמיליע, די דאזיגע קינדער פון אידיאטען?

(ווייטער קומט)

ווי-אזוי מ'ווערבירט כוליגאנעס

„ווערסטו נישט ווערען א היטלעראוויעץ, וועט מען דיר צוברעכען די מארדע!.."

(2) א געוויסער ה' מאניא פון אנדזשעיא 49 האט אריינגעטראגען אין דער פאליציי פאלגענדע אנקלאגע געגען די לאדזער היטלעראוועצעס, די קערשען-העמדלדיגע:

מאניא'ס א זוהן, יאן, איז א שילער פון א היגער פאלקס-שולע. מיט עטליכע טעג צוריק האבען איהם, יאנען, פערשלעפט אין דער גאס עטליכע גאסען-יונגען אין קערשען-העמדלעך.

אפגעשטעלט האבען זיי איהם מיט פאלגענדען פזמון:

— „הע, כלאפאק, ווילסט געהערען צו דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי?"

אז דאס יונגעל האט געענטפערט, דאס ער האט דערצו נישט קיין חשק, איז איינער פון די כוליגאנעס צוגעקומען צו איהם מיט א קולאק און א פרעג געטון אויף זיין נאמען און אדרעס.

יאנעק האט זיך דערשראקען, ער זאל נישט קריגען ווי-אזוי אפגעהרג'עט, האט ער געזאגט, ווי ער הייסט און וואו ער וואוינט.

די „קערשען-זאפלער" האבען דאס גלייך פערשריבען, און קאטעגאריש דערקלעהרט: „איצט ביזטו שוין א מיטגליד פון אונזער פארטיי, און דו מוזט קומען אויף אונזערע פערזאמלונגען!"..

הכלל, יאנעק האט אנגעהויבען צו בעקומען איינלאדונגען אויף די כוליגאנישע אסיפות, און אז ער האט זיך צוויי מאל נאך דער רייהע נישט געמאכט וויסען וועגען די דאזיגע פערזאמלונגען, זענען צו איהם אהיים ארויפגעקומען „בכבודם ובעצמם" דיזעלבע חברהלייט אין זייערע בגדי-מלכות (מען מוז דאך נאכמאלפעווען א וועלט — א קלאג צו דעם פנים!..) און מ'האט איהם געווארענט, אז אויב ער וועט נישט קומען צו דער קומענדיגער „אסיפה", וועט מען איהם אזוי אנרייבען די מארדעס, אז ער וועט זיך אליין נישט דערקענען...

איז דאס אויף טויט-איבערגעשראקענע יונגעל בעגאנגען און דערציילט די גאנצע געשיכטע פאר זיינע עלטערען, און פאר'ן לייטער פון דער שולע — און אזוי-ארום האט דער ענין איצט אנגעשפארט אין דער פאליציי.

פאבאר פון יאהרגאנג 1913

היינט, מאנטאג, דעם 14-טען מאי ה. י., 8 אין דערפריה דארפען זיך שטעלען צו דער מיליטער-איבערזיכט פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומ. 1 (פיעטריקאווער 89) די פאבאר = פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

פון Kr ביז'ן סוף K, L

פאר דער פאבאר = קאמיסיע, נומער 2 (פיעטריקאווער 89) קווער-אפיצינע, צווייטער שטאק, די פאבאראוועצעס פון יאהרגאנג 1913, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 4-טען קאמיסאריאט מיט די אנפאנג-אותיות:

K M

פאר דער פאבאר = קאמיסיע נומער 3 (פיעטריקאווער 165) די פאבאראוועצעס פון יאהרגאנג 1911, קאטעגאריע B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאמיסאריאט:

פון A ביז J איינשליסליך

די פאבאראוועצעס דארפען האבען ביי זיך א פערזענליכען דאקומענט, אדער אנ'אויטענטיש-קייט-שיין מיט א פאטאגראפיע, א רעגיסטראציע-שיין, אנ'אדראטשעניע-קארטע, א שול-שיין און א פאך-בעשטעטיגונג.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 41-32.
עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: מ. קאצפערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. ליפיץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער און לאבאדא 11 ליסטאפאד 86).

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג,
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.

„ראזמאיטאשטשי" רעפערטואנטאנ-טעאטער — ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25

היינט מאנטאג, 9.30 אווענט פינקטליך — א מתנה דעם לאדזער טעאטער-עולם. אלע פלעצער אין נאר 1 זל. גאלעריע 45 גר.
פארטער פון די ערשטע ביז די לעצטע רייה
דעם לאדזער טעאטער-עולם גענומען מיט שטורם, האט דער יודישער שוואליער, דער וואס טאנצט, זינגט און פייפט און מאכט פרעהליך, דער גרעסטער אמעריקאנער סטאר

פסח'קע בורשטיין

מיט דעם צעוואוסטען כאראקטער-קאמיקער יעקב פישער אין דער אמעריקאנער הומארפולער פיעסע אין 3 אקטען, 20 שלאגער-נומערן, איינס שענער פון צווייטען

„א חתונה אין שטעטל"

צוזאמען מיט די בעסטע ווארשאווער סטאר-ארטיסטען.

קומט און איבערציינט אייך! א סך פערגעניגען פאר קליין געלד!
געדענקט! יום-טוב שבועות גיבען מיר אייך א סענסאציאנעלע פרעמיערע!
„דער גאסען-זינגער" מיט פסח'קע בורשטיין אין דער הויפט-ראל.

גוט מארגען!

איי, די היצען!...

אביסעל היצען!

דער עולם שוויצט. זאדעוואסער-קרעמלעך וואקסען ווי שוואמען נאך א רעגען. אייז-סוחרים ארבייטען מיט שווייס... די דאטשע-בעזיצער און פויערים ציהען דעם פאסעק. די קרעמער פון לייכטע פרויען-שטאפען, האבען הויך-סעזאן. די פרויען געהען „בלאנק", און די קאפאלושלאזע בחורים שטעצען אין די בלויזע קעפ, און דעמאנסטרירען די טשופרינעס.

היצען!

אויך אין דער פאליטיק איז געווארען הייס! אויף די „פאאופנע" זיצונגען פון א געוויסען וואהל-בלאק דהיצט מען זיך. די קאנדידאטען האבען בעקומען היץ. מ'רייסט זיך און מ'אמפערט זיך וועגען... א „קרוטע-שטאט", וועגען א בכבוד'ן פלאץ. מ'שלאגט זיך איבער „אנ'אקרענג"; יעדער וויל א „פעטען אקרענג און דווקא אויבען-אן!

אין א צווייטען בלאק היצען זיך ווידער... די ווייבער; די ווייבער ווילען דא זיין פון אויבען, פערטראגען נישט די מענער די ווייבערישע חוצפה, און ס'קאכט זיך!

אויך אין דייטשלאנד ברענט די היץ, דאס איז צו זעהען פון געבעלס לעצטע רעדע: די היץ האט איהם געשלאגען אין קאפ אריין, ער האט בעקומען א זונען-שלאק און גענומען רעדען מיט שוים אויף די ליפען:

וואס איז עס אזעלכעס געשעהען אין היטלערלאנד? ווידער אמאל די היצען: א פריקעניש לא-עלינו. אלץ טריקענט: ס'טריקענט איין די ווירטשאפט. ס'טריקענט די רייכס-באנק. ס'טריקענט די וואלוטע — אלץ טריקענט!

דערפאר בליהט דארט זעהר גוט... די ארבייטסלאזיגקייט, די נויט, דער כוליגאניזם — א וואזשנע גערעטעניש!

און ביי אונז? ביי אונז היצען זיך ווידער די ענדעקעס מכל המינים —

איי... איי, די היצען!..

אב—נעם.

קאנטראלע פון די ערטער

וואו עס ווערען פערקויפט

קאלטע משקאות

(2) אין משך פון דער לויפענדער וואך וועט די לאדזער סאניטאר-מאכט אדורכפיהרען א גענויע קאנטראלע פון אלע ערטער און געשטעלען, וואו עס ווערען פערקויפט קיהלענדע געטראנקען, ליאדעס א. א. וו.

די קאנטראלע ווערט אדורכגעפיהרט מיט דעם צוועק צו אפהיטען די שטאט פאר אנשטעקענדע קראנקהייטען.

אונאפהענגיג דערפון וועט אדורכגעפיהרט ווערען אנ'אינספעקציע אין אלע הויפען פון די ברונענס.

א פאמיליען-נאמען, וואס נארט אפ...

ער הייסט „מאכער" און איז א „נעהמער"...

(2) אין דער פירמע א. פיאסקאווסקי (פיעטריקאווער 62) איז די טעג צופעליג פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער געוו. אינקאסענט איהרער, א געוויסער וואלף מינצמאכער (לעצטענס געוואוינט אין ווארשא אויף סאסנאווע 4) האט אין פערלויף פון 2 יאהר מיסברויכט אנ'ערך 16,000 זלאטעס פון דער פירמעס געלדער — און קיינער האט נישט געוואוסט דערוועגען.

פאליציי האט פונאנדערגעשיקט שטעק-בריף נאכ'ן מינצמאכער, וואס האט זיך ארויסגעוויזען פאר א מינצנעהמער...

זעלבסטמארד פון אנ'אר-בייטסלאזער

(א) אויף דער יודישער גאס נומער 5 האט זיך נעכטען נע'סמ'ט מיט יאדינע די ארבייטסלאזע זאפיא פארעס.

פאנטאטאוויץ האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די טראמוואי-ליניע אין פאביאניץ ווערט פערלענגערט

(א) נאך לאנג-יעהריגע בעמיהונגען פון דער פאביאניצער שטאט-פערוואלטונג איז אויסבעפועלט געווארען, אז די טראמוואי-ליניע פון דעם וואקזאל אין פאביאניץ ווערט ווייטער געצויגען ביזן פרייהייטס-פארק אויף א שטח פון 300 מעטער, אזוי אז די פאביאניצער איינוואוינער וועלען קענען לייכטער געניסען פון זייער פארק.

ספּאָרט-בעוועגונג

מייסטערשאַפטס-קאַמפּען פון „א"-קלאַס אין לאָדז

אוניאָן-טורינג — מכבי 4:0 (1:0)

ביידע מאַנשאַפטען האָבן געשפּילט שוואַך. דאָס פּובליקום האָט זיך אויך נישט געריכט אויף קיין אינטערעסאַנטען שפּילען און איז אין א קנאַפּער צאָהל געקומען אויפ'ן פּלאַץ.

די יודישע מאַנשאַפט האָט דאָסמאָל געשפּילט אַזוי ווי מ'וואָלט זיי געצוואונגען דערצו. באַר אין די ערשטע מינוטען האָבן די יודישע שפּילער זיך געריסען צום שפּילען, שפּעטער איז די יודישע מאַנשאַפט מעהר נישט געווען קיין געפאַהר פאַר אוניאָן-טורינג.

אויך די טוריסטען האָבן אויף עטליכע שפּילער זעהר שוואַך געשפּילט, דעריבער איז דער גאַנצער מעטש געווען זעהר נישט אינטערעסאַנט. דאָס ערשטע טויער איז געפאַלען אין דער ערשטער העלפט דורך קרולאַטיק, דאָס צווייטע טויער שיסט בעקער, דער דריטער שוויענטאָסלאַווסקי און דעם פערטען קרולאַשיק. ריכטער — ה' אַנדזשעיאַק.

הכח — ק.ק.ס. 1:2 (1:0)

ווידער אַוואַנטורעס אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ

ק.ק.ס. איז נישט געווען קיין גלייכער געגנער פאַר הכח. די קאַלישער מאַנשאַפט האָט אָבער אויסגענוצט א גרעסערע מפּלה צוליב דעם שרעקליך ברוטאַלען שפּילען וועלכע זיי האָבן אָנגעווענדעט, אַזוי אַז פינף שפּילער פון הכח זענען ערנסט קאָנטוזירט געוואָרען. הכח האָט די גאַנצע צייט געהאַט פיל מעהר פון שפּילען, האָט נישט שלעכט קאָמבינירט און אויסגעפּערטיגט. דאָס ערשטע טויער אין דער ערשטער העלפט איז געפאַלען פון קאַהאַן אַן עלף-מעטער-שטויס. דאָס צווייטע טויער האָט געשאָסען פּרעסער, קאַהאַן האָט נישט אויסגענוצט א צווייטען שטראַף-שטויס.

די בעסטע שפּילער פון די יודישער מאַנשאַפט זענען געווען קאַהאַן, קרייצער און שעכאַלאָוואַק.

נאָכן פערענדיגען דעם מעטש, וועלכער איז אַב געפיהרט געוואָרען דורכן ריכטער קראַהולין, איז ווידער אַמאָל געקומען צו גרויסע אַוואַנטורעס, די יודישע שפּילער זענען באַפאַלען און געשלאָגען געוואָרען, דער ווילדער המון האָט אַפילו איבערגעדרעהט א דראָשקע אין וועלכער ס'זענען געפאָהרען די יודישע שפּילער.

צו די דאָזיגע מעשים בעהמט גאַרנישט קיין סוף.

ל.ט.ס.ג. — ווידזעוו 2:2

ס.ק.ס. — ל.ק.ס. I 2:3

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון לאָדזער באָקסער קרייז-פערבאַנד

שבת איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון לאָדזער באָקס-קרייז פערבאַנד, די וואַהלען צו דער ניער אַנפיהרונג האָבן געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: פּרעזעס — דיר. קאַנענבערג, ערשטער וויצע-פּרעזעס —איבזש. וואַלטשיבסקי, צווייטער וויצע-פּרעזעס — איבזש. פּיקעלני (הכח), סעקרעטאַר — איבזש. מיזנער, קאַסיר — י. שאַפּ-לאָוויטש (בר-כוכבא), פערבאַנדס-קאַפּיטאַן — קאַנגאַ זשעווסקי, פאַרזיצער פון דער ספּאָרט-אָפּטיילונג — עוויך, פאַרזיצער פון ריכטער-קאָלעגיום — וואַ-דזשיסלאַווסקי, פערוואַלטונג: מאַלעצקי, זאַוואַצקי, רע-ווידיר-קאַמיסיע: גראַסער, שמיט און ציגלער (הכח). ספּאָרט-אָפּטיילונג — קאָוואַלטשיק, בלאַשטשיק.

פון ספּאָרט-קלוב פאַר טויב-שטומע

אין ספּאָרט-פעראיין פאַר טויב-שטומע איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער. די וואַהלען האָבן געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: אַפּיעקון פון קלוב — בנימין שטאַרקמאַן. פערוואַלטונג: ק. לענגאַ, ה. לענגאַ, ע. געפּנער, ד. האָלצמאַן, וו. שטיבעל, רייכשטיין, און קאַנטשוק, רעווידיר-קאַמיסיע: וואָלאַסטאָצקי, שייבראַק, פערעל.

לייכטאַטלעטישע מייסטערשאַפטען פון מכבי-פערבאַנד

אין ביידע שבועות טעג דעם 20 און 21 מאַי קומען פאַר אין לאָדז אויפ'ן פּלאַץ פון „ווימאַ" די לייכט-אַטלעטישע מייסטערשאַפטען פון קרייז פערבאַנד „מכבי". לייטער פון די מייסטערשאַפטען איז דער מיטגליד פון לאָדזער עקזעקוטיוו ה' זיידלער. די פערמעסטונגען הויבען זיך אָן דעם 20 מאַי האַלב 4 נאָכמיטאָג. די קאָנקורענצען וועלען זיין פאַר פרויען, מענער און יוניאָרען.

די קאָנפערענץ פון די פאָרזיצער פון די טורן- און ספּאָרט-פעראיינען פון לאָדזער קרייז

אין לאָקאַל פון „השומר" איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון די פאָרזיצער'ס פון די טורן-פעראיינען פון לאָדזער קרייז, וועלכע זענען אָנגעשלאָסען אין וועלט-פערבאַנד מכבי.

אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה לעוויטין (ראַדאָ) פּראַשקער, (זגערזש), באַסקאַ-וויטש (לאַסק), ברים (טושין), גוזדאַליע (אַפּאַטשנע) קרושעפּיצקי (ווילון) העלער (שעראַדז), געלהאַרן (סטריקאָוו) און פרוי זאַרעמבאַ (וויזאַ—לאָדז).

חוץ דעם די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו די ה"ה ד"ר זילבערשטראַם, אַדוו. שטרויך, ד"ר עלענבערג, פלאַטאַ, מאַרגענשטערן, זיידלער און סעגאַל.

ד"ר זילבערשטראַם עפענט די קאָנפערענץ. דעם פאָרזיץ נעהמט איבער אַדוו. שטרויך.

דעם רעפעראַט איבער אָרגאַניזאַציע-פראַגען רע-פערירט אַדוו. שטרויך און ליגט פאָר פאָלגענדע טעזען: 1) שאַפען א שטענדיגען קרייז פון די פאָר-זיצער'ס פון די קלובען 2) בעשטימען די צייט פון די קאָנפערענצען. 3) בעשטימען פערטרויאונגס-מענער אין אַלע קלובען, 4) פערפעסטיגען דעם קאָנטאַקט מיט דער עקזעקוטיווע.

נאָך א לענגערער דיסקוסיע ווערט בעשלאָסען אויף דעם פאָרשלאַג פון ה' מאָרגענשטערן צו שאַפען אין יעדען ספּאָרט-קלוב א פערמאַנענטען רעפּרעזענט פאַר די אַנגעלעגענהייטען פון דער עקזעקוטיווע.

נאָכדעם געבען אַלע דעלעגאַטען אָפּ בעריכטען פון דער טעטיגקייט אויף די ערטער, ס'ווערט ער-קלערט א הפסקה.

די נאָכמיטאָג-זיצונג קומט פאַר אין לאָקאַל פון „מכבי". אויפגעעפענט געעפענט דורך אַדוו. שטרויך. ד"ר עלענבערג רעפערירט וועגען די קולטור-אַרבייט אין די מכבי-קלובען. נאָך א דיסקוסיע ווערען די טעזען פון רעפערענט אָקצעפּטירט.

ה' סעגאַל רעפערירט וועגען די צוקונפטיגע ספּאָרט-אַרבייט אין די קלובען און ה' זיידלער וועגען די מייסטערשאַפטס-קאַמפּען פון לאָדזער קרייז.

נאָכדעם ווי ד"ר זילבערשטראַם רעפערירט וועגען כפר המכבי און וועגען הכשרה פונקטען ווערט אַדורכגעפיהרט א געניע דיסקוסיע און דאַן שליסט דער פאָרזיצער די קאָנפערענץ ווינשענדיג ערפאָלג דער ביי געשאַפענע אינסטיטוציע.

לייכטאַטלעטישער פרויען מעטש

פּויזען — לאָדז 64:54

אויפ'ן „ווימאַ"-פּלאַץ איז נעכטען פאָרגעקומען א לייכט-אַטלעטישער פרויען-מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון פּויזען און דער רעפּרעזענטאַנץ פון לאָדז. די לאָדזער מאַנשאַפט איז געווען אָנגעשוואַכטע צוליבן פעהלען פון יאַנאָווסקאַ. די פּויזנער לייכטאַטלעטינס האָבען פערדינט דעם מעטש געוואונען. די בעזונדערע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: 60 מעטער-לויף 1) שיין (פּויזען) 8,4 סעק. 200-מעטער-לויף 1) שווידערסקאַ (פּויזען) 28.4 סעק. 800 מעטער-לויף 1) שווידערסקאַ (פּויזען) 2 מינוט 4 סעק. 100 1 שטאַפעט 1) פּויזען. 200 4 שטאַפעט 1) פּויזען, הויך-שפּרונג 1! פּזשיגורסקאַ (פּויזען) 1,39 מ. ווייט-שפּרונג 1) פּזשיגורסקאַ (פּויזען) 2,34 מ. ווייט-שפּרונג מיט פאָר-לויף 1) 5,30 מעטער דיסק-וואַרפען פרל. ווייס (לאָדז) 38,15 מעטער, קויל-וואַרפען פרל. ווייס (לאָדז) 11-17 מעטער, שפּיז-וואַרפען — סמענטעק (לאָדז) 36,21 מעטער, אַזוי אַרום האָבען די פּויזנערינס געוואונען דעם איבערגאַנגס-בעכער, וואָס האָט ביז איצט געהערט צו לאָדז.

א חוץ דעם מעטש זענען פאָרגעקומען שטאַפעטען-לויפען פאַר מענער פון לאָדזער קלובען.

שטאַפעטען-לויף 4X100	1) זיעדנאָטשאַנע
שטאַפעטען-לויף 3X1000	1) זיעדנאָטשאַנע
שטאַפעטען-לויף 4X1500	1) זיעדנאָטשאַנע
שטאַפעטען-לויף 4X75	1) ל.ק.ס.
שטאַפעטען-לויף 800 – 400 – 200 – 100	1) ל.ק.ס.

ליגע-מעטשען אין לאַנד

ל.ק.ס. — פּאָלאָניאַ 1:0

דער מעטש איז געווען א זעהר אינטערעסאַנטער. ל.ק.ס. האָט זעהר גוט געשפּילט, אָבער די געסט זענען אויך נישט ווייט אָפּגעשטאַנען פון זייערע געגנער. הערבשטרייך קומט צוריק אַריין און דער פאָרם און האָט נעכטען מייסטערהאַפט געשפּילט.

רוך — לעגיאַ 2:2

גאַרבאַרניאַ — וואַרשאַוויאַנקאַ 4:0

סטושעלעץ — פּאָדגוזשע 0:0

מאַנשאַפטס-שאַך-טורניר אין קאַטאָוויץ

נעכטען האָט זיך אין קאַטאָוויץ פערענדיגט דער מייסטערשאַפטס-שאַך-טורניר פון די פּוילישע מאַנשאַפטען. דאָס ערשטע אָרט האָט פאַרנומען די וואַרשאַווער מאַנשאַפט ½29 פונקטען, לאָדז — 29 פונקטען. לעמבערג 25, קראָקאָ 23, שלעזיען ½18, פּאָמערן ½15, ווילנאַ ½14, פּויזען 13.

ווינער „אַדמיראַ" וויל שפּילען אין לאָדז

די פערוואַלטונג פון לאָדזער פוסבאָל-קרייז-פערבאַנד האָט בעקומען אַן אָפּפערטע פון דער בעקאַנטער ווינער פוסבאָל-מאַנשאַפט „אַדמיראַ" וועלכע ווילען שפּילען צוויי מעטשען אין לאָדז. דער ערשטער מעטש וואָלט פאָרגעקומען מיט ל.ק.ס., דער צווייטער מיט דער רעפּרעזענטאַנץ פון לאָדז. דער לאָדזער פוסבאָל-קרייז-פערבאַנד האָט נאָך נישט געגעבען קיין ענטפער.

דער זומער-טורן-פעסט פון „מאָרגענשטערן"

שבת דעם 19-טען מאַי. קומט פאַר אויפ'ן סטאַדיאָן פון ל.ק.ס. דער יעהרליכער זומער-טורן און ספּאָרט-פעסט פון „מאָרגענשטערן". די דאָזיגע פעסטען, וועלכע איבערחזרן זיך יעדעס יאָהר טראָגען יעדעס מאָל אַריין עפּעס נייעס אויפ'ן געביט פון פיזישער ערציהונג. „מאָרגענשטערן" אַרבייט נישט לויט א בעשטימטען שאַבלאָן. די ספּאָרט-אינסטיטוציע, וועלכע גרופּירט אַרום זיך הונדערטער יוגענדליכע אַרבייטער און אַרבייטערינס פיהלט איהר גרויסע אחריות וואָס זי טראָגט פאַר דער פיזישער ערציהונג פון דעם יונגען אַרבייטער דור.

נישט געקוקט אויף דער שווערער מאַטעריעלער לאַגע, וואָס „מאָרגענשטערן" מאַכט אַדורך האָט זי גאַרנישט געמינערט פון איהר אַרבייט. מיט אמת'ן אידעאַליזם און איבערגעגעבענהייט האָבען געאַרבייט די אינסטרוקטאָרען און די פערוואַלטונג צו דעם זומער-טורן-פעסט, וועלכער קומט פאַר דעם שבת אויפ'ן סטאַדיאָן פון ל.ק.ס. קומט „מאָרגענשטערן" מיט פערשטאַרקטע גימנאַסטישע גרופּען, 400 ספּאָרטלער און ספּאָרטלערינס וועלען אַרויסגעפיהרט ווערען אויף דעם ל.ק.ס. סטאַדיאָן.

אויך דאָס פּראָגראַם פון פעסט איז נישט קלע-נער געוואָרען. עס קומען פאָר איבונגען אויף מכשי-רים, מוסטער-איבונגען פון די מענער, פרויען און קינדער-גרופּען, פּיראַמידען און ספּאָרט-שפּילען א.אַ.ד. א נייעס ווערט היי-יאָהר זיין אין פּראָגראַם די לייכט-אַטלעטישע פערמעסטונגען מיטן אָנטייל פון אַלע לאָדזער אַרבייטער ספּאָרט-קלובען און פון וואַרשאַווער „מאָרגענשטערן".

אויף די שפּאַלטען פון „בײַער פאָלקסבלאַט" איז ביים בעהאַנדלען די טורן-פעסטען שטענדיג דער-מאָהנט געוואָרען, הלמאי „מאָרגענשטערן" מיט איהר גוטען מענשען-מאַטעריאַל גיט זיך נישט אָב מיט אַזאַ וויכטיגען ספּאָרט-געביט ווי עס איז לייכט-אַטלעטיק, די דאָזיגע בעמערקונגען זענען געגומען געוואָרען אין אַכט און אויפ'ן שבתדיגען אַרויסטריט ווערט זיך די אַר-בייטער ספּאָרט-אינסטיטוציע בעווייזען אין א נייעם ספּאָרט-געביט.

* * *

דער אריער-פּאַראַגראַף

ר. איזראעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

110

האַנס האַמערשטיין האָט זיך דערשראָקען, דאָס איז געווען פון דעם טיף בעאַמטע, וועלכע האָבען מורא געהאַט פאַר זייער מאַכט אימת המות. איצט ווען געהריגג אַליין האָט איהם געגריפען, האָט ער זיך שטאַרק דערשראָקען, אויסגעצויגען ווי א סטרונע מיט א געמאַכטער אַפּיציעלער מינע, איז האַ-מערשטיין צוגעקומען צו דעם מיניסטער.

— צו בעפעהל הער עקסעלענץ, הער מיני-סטער, האָט האַמערשטיין געזאָגט אויפהויבענדיג די רעכטע האַנד אין דער לופט.

— זעצט זיך נעבען מיר, הער פּלאַץ-קאָמענ-דאַנט. איך וויל מיט אייך עפּעס איבעררעדען.

דער מילדער טאָן פון מיניסטער האָט גע-ענדערט אַביסעל די שטימונג פון האַמערשטיינען. ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף דעם אָנגעוויזענעם אָרט און געוואַרט אויף די בעפעהלען פון דעם מיניסטער.

— צי האָט איהר א צוגעקליבענע בעאַמ-טען-פּערסאָנאַל ביי אייך, האָט געהריגג געפרעגט.

— מען קלויבט צו דאָס בעסטע, אייער עק-סעלענץ, דאָס אָרט איז א קליינס און עס זענען קיין גאַנץ קוואַליפיצירטע כוחות קען קיין רייד נישט זיין. מיטוט אָבער אַלץ, וואָס מיר קענען, כדי אונ-זערע ענינים זאָלען נישט ליידען. בעזונדערס לעגען מיר אַכט אויף אייגענע, איבערגעגעבענע מענ-שען, כדי מיר זאָלען נישט האָבען קיין איבער-ראַ-שונגען אין דער ערשטער צייט פון אונזער רע-אָרגאַניזאַציע.

— זעהר ריכטיג, זעהר ריכטיג, הער פּלאַץ-קאָמענדאַנט, דער דאָזיגער פּריצים איז א ריכטי-גער, קודם-כל געטרייע מענשען, ווען אַפילו נישט איבגאַנצען קיין קוואַליפיצירטע. קוואַליפיקאַציעס קען מען ערגאַבערען. איבערגעבענקייט, געטרייקייט קען מען קיינעם נישט אויסלערנען.

— מיר האַלטען זיך דאָ אין דעם האָזיגען פּרינ-ציפּ, אייער עקסעלענץ.

— נאָך א וויכטיגע זאַך, האָט געהריגג ווייטער געזאָגט איז די פערטיילונג פון דער אַרבייט, דער ריכטיגער מאַן מוז קומען אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ.

— מיר האָבען נאָך נישט גענוג פּראַקטיק. מיר קענען נאָך נישט גוט אונזערע מענשען.

— דאָס פערשטעה איך אויסגעצייכנעט. דערי-בער געוויס האָט איהר אויסגעמיטען איינעם פון אייערע בעסטע מענשען.

— דהיינו וועמען? האָט האַמערשטיין זיך פער-וואונדערט.

— איהר האָט דאָס וואָרט. גנעדיגע גרעפין, האָט דער מיניסטער געזאָגט קעטען.

— איך האָב אייך חלילה נישט פער'מסר'ט פאַר דעם מיניסטער, האָט קעטע געזאָגט...

— איך האָב דאָס נישט געזאָגט גרעפין, עס האַנדעלט זיך דער'ן, וואָס איך האָב פערגעסען דעם נאָמען, וואָס איהר האָט מיר אָנגערופען.

— איך האָב דאָ גערעדט וועגען פּריצין, האָט די גרעפין געזאָגט צו האַמערשטיין.

ביי האַמערשטיינען איז דאָס לשון אָפּגענומען געוואָרען. דער נאָמען פּריצי האָט איהם אַזוי ווי פּאַראַליזירט. ער איז בלאַס געוואָרען און האָט נישט געוואוסט, וואָס צו ענטפערען. האַמערשטיין איז נישט געווען קיין איבערגעטריבענער, נישט קיין צו קלוגער און נישט קיין כיטרער. דאָס ערשטע מאָל אין לעבען האָט ער אפשר געמאַכט אַזאַ קליינע שווינדעלע און געהאַלטען בסוד די געשיכטע מיט דעם געגנב'עטען דאָקומענט און מיט פּריצי. איצט ווען מ'האָט איהם אָנגערופען דעם נאָמען פּריצי האָט ער געמיינט, אַז דער מיניסטער האָט זיך שוין דערוואוסט וועגען דער גאַנצער געשיכטע און איצט וויל מען איהם אויספּרובען. די גרעפין האָט בעמערקט, אַז דער פּלאַץ-קאָמענדאַנט האָט זיך פער-לוירען און זי האָט געוואָלט פערבעסערן דעם ענין.

— אפשר בין איך נישט גערעכט, האָט זי גע-זאָגט, איהר דאַרפט דאָס בעסער וויסען. מיין איינ-דרוק איז, אַז פּריצי איז אַן ענערגישער, קלוגער און געבילדעטער מענש.

— דאָס איז אמת, האָט האַמערשטיין זיך ענד-ליך דערצידירט. איך ווייס וועגען די דאָזיגע אַלע מעלות, אָבער....

— איהר האַלט אפשר, אַז ער איז נישט קיין צופערלעסיגער מענש, האָט געפרעגט די גרעפין, אַז ער איז אונז נישט איבערגעגעבען און מ'קען זיך אויף איהם נישט פערלאָזען.

— הם... ניין, איך מיין גאַרנישט, האָט האַ-מערשטיין קוים אַרויסגעשטאַמעלט דער פּלאַץ-קאָ-מענדאַנט האָט זיך איצט אָריענטירט, אַז פּריצי איז סיי-ווי-סיי אַוועקגעפאָהרען פון דער שטאָט, אַז ער געפינט זיך שוין ערגעץ אין אויסלאַנד און דעריבער דאַרף ער דערוויל נישט קיין מורא האָ-בען.

— איך האָב גאַרנישט געמיינט, ביז איצט האָב איך גאַרנישט געזען איהם און געגען זיין דינסט-פליכט. ער איז אָבער שטענדיג אַזוי בעשיי-דען, אַז ס'איז מיר קיינמאָל אַפילו נישט איינגע-פאַלען, אַז ער רעפלעקטירט אויף א העכערען אמט, וועלכען ער וואָלט זיכער בעקומען.

— איצט דאַרפט איהר וועקען דעם ווערט

האָט דער מיניסטער אָפּגעהאַקט דאָס געשפּרעך, איך עמפעהל אייך דעם דאָזיגען פּריצי, איהר זענט פריי.

האַמערשטיין האָט סאַלוטירט און איז אַוועק-געגאַנגען אויף זיין אָרט.

— איך דאַנק אייך אייער עקסעלענץ, האָט די גרעפין געזאָגט דעם מיניסטער.

— דאָס איז דערוויל, האָט דער מיניסטער געענטפערט, איך וועל זיך אַרומזעהען וועגען דעם דאָזיגען פּריצי אויף נאָך א העכערען אמט. דער באַנקעט איז ווייטער געפיהרט געוואָרען טומלדיג. אייבציגווייז האָט דער פערזאַמעלטער עולם אָנגע-הויבען צו פערגעסען, אַז אין זייער געזעלשאַפט געפינט זיך דער אַלמעכטיגער מיניסטער געהריגג, בעזונדערס דערפאַר, ווייל געהריגג איז יעדע קט-ליכע מינוט פערשוואונדען געוואָרען צוזאַמען מיט דער גרעפין העלדאָרף. די שטורמיסטען האָבען געשיכור'ט, אַזוי ווי אין א שענק. די קולות זע-נען געגאַנגען וואָס אַמאָל העכער און העכער, מ'האָט זיך פשוט געבאָדען אין שאַמפּאַניער און אַנדערע ווינען, געהריגג אַליין איז אויך שוין גע-ווען אַביסעל בגילופין, ער איז געווען פערשיכור'ט פון דער גרויסער צאָהל אַלקאָהאָל, וועלכען ער האָט אויסגעטרונקען און פון דער גרעפין העלדאָרף, מיט דער העררליך-שעהנער פרוי, וועלכער ער האָט מיט'ן ערשטען מאָל אַזוי איבטים בעקענט. איי-נער נאָך דעם אַנדערען פון די העכערע בעאַמטע האָבען געהאַלטען טאָאַסטען לכבוד דעם איינגעדרן מיניסטער געהריגג. מ'האָט איהם געלויבט און הי מעל אַריין. יעדער פון די זאָגער האָט געפיהלט פאַר זיין חוב צו רעדען וועגען די אויפגאַבען פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען פון דער נייער רע-גירונג, פון דעם „פיהרער" און פון געהריגגען, צום סוף האָט גענומען א וואָרט געהריגג אַליין, איהם האָט שוין געמישט אין קאָפּ, ער האָט זיך קוים געהאַלטען אויף די פיס, ער האָט זיך אויפ-געשטעלט פון זיין אָרט, אַריינגעקוקט קעטען טיף אין די אויגען אַריין און האָט אָנגעהויבען צו רעדען:

(פאָרטזעצונג קומט)

שארפע ערקלערונג פון דער יוד. אגענץ

געגען די עליה-בעגרענצונגען פון דער א"י רעגירונג

ירושלים (יט"א)

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ האט פארעפענטליכט פאלגענדע ערקלערונג אין צוזאמענהאנג מיט דער בעגרענצונג פון דער עליה דורך דער א"י-רעגירונג.

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ האלט פאר איהר פליכט עפענטליך אויסצודריקען איהר מיינונג בנוגע דער פערטיילונג פון בלויז 5,600 ארבייטער-סערטיפיקאטען דורך דער א"י-רעגירונג פאר'ן פעריאד אפריל—סעפטעמבער 1934. די עקזעקוטיווע זעהט אין דער ענטשיידונג די פארזעצונג פון א פאליטיק, וואס רופט ארויס אן אונאויפהערליך וואקסענדע שפאנונג צווישען דער נאכפראגע און דעם אנגעבאט פון ארבייטס-הענד דורך דער בעגרענצונג פון דער איינוואנדערונג און פערהאלטעניש צו דער שטייגענדער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון לאנד, וואס עס פיהרט צום פערלוסט פון יודישע ווירטשאפטליכע פאזיציעס און בעדראהט שווער די אויסזיכטען אויף א געזונטער, אונגעשטערטער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים. די ביידע לעצטע יאהרען זענען געווען א פעריאד פון

דאזיגער פרינציפ, וועלכען די יודישע אגענץ האט שטענדיג אפגעהיט, בעדייט נישט נאר, אז עס איז אומדערלאזבאר אן איינוואנדערונג, וואס שטייגט איבער די אבסארבציאן-קראפט פון לאנד, נאר אויך אז די איינוואנדערונג מוז פולשטענדיג ענטשפרעכען דער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון א"י. דער בעשעדיגט די איצטיגע בעגרענצונגס-פאליטיק זעהר שווער די סטרוקטור פון דער יודישער נאציאנאלער היים. און דראהט אונטערצוגראבען די ווירטשאפטליכע פאזיציעס, וועלכע זענען ערשאפט געווארען מיט גרויסע אנשטרענגונגען און קרבנות.

עס שיינט נישט צו זיין בערעכטיגט ארויסצורוקען די מורא פאר א צוקונפטיגען קריזיס, צו האמעווען צוליב דעם די איצטיגע ענטוויקלונג און צו שטערען דאס גלייכגעוויכט אויף דעם ארבייטס-מארק.

דער פוסטער מורא פאר א וועלכען עס איז קריזיס קען די יודישע אגענץ ענטקעגענשטעלען דעם בולט'ען פאקט, אז דער מאנגעל אין ארבייטס-הענד דויערט שוין העכער א יאהר צייט.

די ביזעסטע ערפאהרונגען האבען בעוויזען, אז דער אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים קען זיך ענטוויקלען אויף א ברייטערען יסוד און מיט א שנעלערען טעמפא, ווי מען האט אפשר פריהער געהאלטען פאר מעגליך.

די לאגע פון יודישען פאלק

אומעטום אויף דער וועלט — און דאס בילדעט דעם יסוד פאר דער ענטוויקלונג — מאכט עס פאר א געבאט פון דער שעה, אז אלע קאלאניזירונגס-מעגליכקייטען אין א"י זאלען אין דער פולער מאס און אהן דער קלענסטער פארשפעטיגונג אויסגענוצט ווערען. די יודישע אגענץ בעשעפטיגט זיך מיט איינוואנדערונגס - פראבלעם נישט נאר פון דעם שטאנדפונקט פון ארבעט-נויט. נישט ווייניגער וויכטיג און ענג פערבונדען מיט'ן פראבלעם פון דעם אומפאנג און וואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג איז די פראגע פון ווירטשאפטליכער קוואליטעט פון סטרוקטור פון דער בעפעלקערונג.

די יודישע בעמיהונגען און א"י געהען וועגענט ליך אין דער ריכטונג פון שאפען נישט בלויז אין גרויסע גאר אויך א ווירטשאפטליכע געזונטע יודישע בעפעלקערונג, וועלכע איז פעסט איינגעווארצעלט אין באדען, בעזיצט א ברייטע לאנדווירטשאפטליכע באזע און איז טעטיג אין אלע צווייגען פון דער פראדוקציע.

די יודישע נאציאנאלע היים וועט נישט אויפגעבויט ווערען בלויז דורך דער איינוועסטירונג פון יודישען קאפיטאל. די יודישע ארבייט און די דורך דעם יודישען קאפיטאל געשאפענע אונטערנעהמונגען בילדעט דעם יסוד פון דער היים און זי-כערט איהר געזונטע עקזיסטענץ.

דער דאזיגער לעבענס-פרינציפ איז אנערקענט געווארען אין דעם

בריף פון פרעמיער-מיניסטער מאק-דאנאלד צו דר. ווייצמאן

א פאליטיק, וואס דערלאזט נישט, אז די איינוואנדערונג פון יודישע ארבייטער-עלעמענטען זאל ענט-שפרעכען דער מאס פון די יודישע אינוועסטיציעס אין א"י, גראבט אונטער די וואָרצלען פון דער יודישער נאציאנאלער היים. די יודישע אגענץ האט געהאפט, אז די רעגירונג וועט איצט, אין ליכט פון דער פריהערדיגער ערפאהרונג, בעוויליגען א שעדיול, וואס וועט זיין גענוג גרויס, כדי צו לינ-דערען דעם אלץ שטארקערען ארבייטס-מאנגעל און וועט ענטשפרעכען דעם ווירטשאפטליכען אויפבוי.

די עקזעקוטיווע האלט איבעריגענס פאר מערק-ווירדיג, אז די רעגירונג האט דעמאנסטראטיוו נישט גענומען אין אכט די ביז-איצטיגע ערפאהרונג און האט ווידער בעשטימט א שעדיול אין אזא הויך, וואס האט זיך אויפן סמך פון דער ענטוויקלונג און פון טעמפא פון ווירטשאפטליכען פארטשריט ארויס-געוויזען אלס דורכאויס נישט ענטשפרעכענד.

די יודישע אגענץ קען נישט איינזעהען דער-רויף, אז די ביידע שעדיולס שטעלט מיט זיך פאר א גערעכטע שאצונג פון דער אויפנאהמספעהיגקייט פון לאנד. זי קען נישט דעם שריט, וואס שאפט א שווערע שטערונג פאר דעם פארטשריט פון א"י, בעטראכטען אלס אזא, וואס שטימט מיט'ן גייסט פון מאנדאט. מיט דעם מאנדאט, וואס לעגט ארויף אויף דער רעגירונג די פאזיטיווע פערפליכטונג צו פערלייכטערען די איינוואנדערונג. די יודישע אגענץ קען אויך נישט בערעכטיגען דעם שטויסענדען פאקט און בלייבען רוהיג, ווען אין א"י דויערט ווייטער דער ארבייטער-מאנגעל און די שרייענדע בעדערפענישען פון יודישען קאלאניזאציאנס-ווערק בלייבען אומבעפרידיגט, אין דער צייט ווען צעהנ-דליגער טויזענטער חלוצים אין גלות ווארטען מיט ברענענדער אונגעדולד אויף דער מעגליכקייט צו קענען זיך ווידמען דעם אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

אזוי ווי דאס בעדערפעניש פון די יודישע מאסען צו געפינען א היים אין ארץ-ישראל איז איצט שטארקער ווי ווען עס איז ביז איצט, מוז די יודישע אגענץ דורכאויס פאדערען, אז די מאנ-דאט-מאכט זאל אין הסכם מיט איהר פליכט צו-לאזען די איינוואנדערונג אין דער פולער מאס, לויט דער פעסטגעשטעלטער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון א"י, די יודישע אגענץ בעדויערט, אז זי מוז זעהען אין דער איצטיגער שעדיול א דייטליכען בעוויז, דאס די מאנדאט-מאכט ערפיהלט נישט די דאזיגע גרונדלעגענדע פערפליכטונג.

אונגעוועהנליכע ווירטשאפטליכע פארטשריט

אין ארץ-ישראל. די ערשיטערונג פון דער לאגע פון דייטשען יודענטום און די אויסווירקונגען דער פון אויף דער גאנצער וועלט האבען געפיהרט די די יודישע מאסען צו דער אנערקענונג, אז בלויז ארץ-ישראל גיט זיי די מעגליכקייט פון א געזיכער-טער עקזיסטענץ. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז פערצייכענט געווארען א פערשטארקטער צושטראם פון קאפיטאלען קיין א"י, אינוועסטיציעס אין בייע בנינים און די לאנדווירטשאפט און אינדוסטריע האבען ארויסגעוויזען בעדייטענדע פארטשריטען.

די הכנסה פון דער א"י-רעגירונג זענען איבער-געהויער געשטיגען. דער בודזשעט-עודף פון דער רעגירונג איז אין משך פון איין יאהר געשטיגען אויף איין מיליאן.

אין משך פון דער דאזיגער צייט האט גע-הערשט, ווי די רעגירונג גופא האט אפטמאל אנער-קענט

א שארפער מאנגעל אין יודישע ארבייטס-הענד

דער מאנגעל האט זיך בעזונדערס געלאזט פיה-לען אין דער לאנדווירטשאפט און האט געפיהרט דערצו, אז עס איז געווען אונמעגליך צו געפינען די נויטיגע ארבייטס-הענד פאר גרויסע שטחים פון יודישע אראנזשען-פלאנטאציעס און א גרוי-סער צאהל יודישע לאנדווירטשאפטליכע זידלונגען.

אויך די אינדוסטריע האט אנגעטראפען אויף שווערע שטערונגען, צוליב דעם מאנגעל אין ארבייטס-הענד. אפילו די גרויסע אונטערנעהמונגען ווי רוטענבערגס עלעקטרישע סטאנציע, די „פאלעסטיין פאטאש קאמפ." און די צעמענט-פאבריק „נשר" האבען געהאט גרויסע שוועריגקייטען ביי געפינען די נויטיגע ארבייטער.

דער מאנגעל אין ארבייטס-הענד האט בעוויזען, אז די פריהערדיגע שעדיולען פון ארבייטער סערטיפיקאטען זענען געווען נידעריגער פון די פאקטישע בעדערפענישען און האבען ווייט נישט ענטשפראכען דער וואקסענדער אויפנאהמס-פעהיג-קייט פון לאנד.

עס איז טאקע ריכטיג, אז

די איינוואנדערונג

קיין א"י איז אין משך פון די לעצטע דריי יאהר שטארק געשטיגען. די צאהל איינוואנדערער פון אלע קאטעגאריעס צוזאמען מיט די פאמיליע-מיט-גלידער האט אין יאהר 1931 בעטראפען אן ערך 4000, אין יאהר 1932 — 10.000 און אין יאהר 1933 — 28,000, אבער די ווירטשאפטליכע ענט-וויקלונג פון א"י איז געגאנגען פיל שנעלער פון צופלוס פון ארבייטס-קרעפטען דורך דער איינוואנ-דערונג, ארייגרעכענענדיג שוין אויך די יעניגע, וועלכע זענען אריינגעקומען אין לאנד אלס טור-ריסטען און זענען דארט געבליבען אויף שטענ-דיג. באמערקט ווי זיי האבען געפונען בעשעפטיגונג, די קוואטע פון די אריינגעלאזענע ארבייטער-איינ-וואנדערער איז אין משך פון די לעצטע 3 שעדיול פעריאדען געבליבען אונפעראענדערט און האט זיך סטאבילירט פיל נידריגער פון דעם מינימום, וואס איז געפאדערט געווארען דורך דער יודישער אגענץ, די בעוויליגטע שעדיול האט בעטראפען אין אפריל 1933 — 5,500, אין אקטאבער 1933 — 5.500 און אין אפריל 1934 — 5.600 סערטיפיקאטען.

די יודישע אגענץ האלט פאר אונמעגליך, אז די בעגרענצונג פון דער עליה זאל זיין פעראייניג-באר מיט דער אנגעקינדיגטער פאליטיק פון דער מאנדאט-מאכט, אז די איינוואנדערונג זאל רעגו-לירט ווערען ענטשפרעכענד צו דער ווירטשאפטלי-כער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון ארץ - ישראל. דער

עס מוז פארקומען א גרינדליכע דיסקוסיע

צווישען דער יודישער אגענץ און דער מאנדאטאר-מאכט וועגען די עיקר-פראבלעמען פון דער ארץ-ישראל פאליטיק

אינטערוויאו פון דוד בן-גריון.—גרויסע ענטוישונג צוליב דער פאליטיק פון דער א"י רעגירונג אין די געביטען פון יודישער עליה און יודישער אר-בייט.—פארוואס איז די עקזעקוטיווע געגען דעם הלואה-פראיעקט ?

ירושלים (יט"א) דוד בן-גריון, דער לייטער פון פאליטישען דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ, לייטענדער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פיהרער פון דער „הסתדרות העובדים", האט ערטיילט אן אינטערוויאו דעם פאַרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור וועגען דער שטעלונג פון דער יודישער אגענץ צו די לעצטע שריט און פעראָרדנונגען פון דער א"י-רעגירונג.

אין משך פון געשפרעך האט ד. בן-גריון זיך בעזונדערס אפגעשטעלט אויף פאלגענדע דריי אנטי-יודישע שריט פון דער א"י-רעגירונג. געקירצטער סערטיפיקאטען-שעדיול, פערבאט צו בעקעמפען יודישע אונטערנעהמער, וואס בעשעפטיגען אראבישע ארבייטער, און דער פראיעקט פון אן הלוואה פון צוויי מיליאן פונט.

די רעגירונג, ערקלערט ה' בן-גריון דעם יט"א פארשטעהער, האלט וואהרשיינליך, דאס זי האט אונטער דעם איצטיגען הויך קאמיסאר אין די יודישע איינוואנדערונג קיין א"י געשטיגען פון 4000 אויף 40 טויזענד א יאהר, האט די רעגירונג שוין דערמיט אליין ערפילט איהרע פליכטען לגבי דעם מאנדאט..

די רעגירונג נעמט אבער נישט אין אכט, אז מחמת דער טרויעריגער יודישער לאגע אין דייטש-לאנד און אין אנדערע לענדער פון מזרח-אייראפא איז זאגאר די פערגרעסערטע עליה נאך ווייט נישט אין קיין שום פראפארציע נישט בלויז מיט די נויטען פון יודישען פאלק, נאר אפילו נישט מיט די אונמיטעלבארע בעדערפענישען פון א"י גופא.

עס איז א פאקט, אז שוין אנדערטהאלבען יאהר, ווי די רעגירונג האט זיך געמאכט פאר א קיימא'לן אז די סערטיפיקאטען-צאהל זאל פאר יעדע זעקס חדשים נישט זיין גרעסער ווי אַ"ום 5500 פאר די דאזיגע אנדערטהאלבען יאהר האט זיך אבער ענט-וויקלט אן אונגעוועהנליך שארפער מאנגעל פון ארבייטס-העבד, א דוחק, וואס ווערט כסדר אלץ קריטישער און וואס בעדראהט ממש די סאמע יסודות פון דער יודישער ווירטשאפט, בעזונדערס פון דער יודישער לאנדווירטשאפט. אין אנדערע ווערטער: פאר די לעצטע אנדערטהאלבען יאהר האט די רעגירונג גארנישט געלערנט.

מיר שטעהען איצט — האט ה' בן-גריון פארט-געזעצט — ערב א זעהר ערנסטער און קריטישער דיסקוסיע מיט דער רעגירונג. מיר מוזען זיך אויס-טענה'ן וועגען טעמפא און מאס פון דער יודישער איינוואנדערונג, אונזער פאדערונג (פאר א בעדייטענד גרעסערע עליה שטיצען מיר דער עיקר אויף פאל-גענדע דריי מאטיווען:

א) די אונגעוועהנליכע נויט-לאגע פון די יו-דישע מאסען אין חוץ-לארץ.

ב) דער כסדר-שטייגענדער ווירטשאפטליכער אויפשוואונג פון א"י.

ג) אונזער ערנסטע זארג פאר שווערע פאליטי-שע קאמפליקאציעס. אין דער וועלט און בעזונדערס אויפ'ן נאהענטען מזרח און דער נאהענטער צו-קונפט, וועלכע מאכען פאר א געבאט א וואס שנע-לערע פערשטארקונג פון יודישען ישוב אין א"י.

איבערגעהענדיג צום ביטען געזעץ פון דער א"י-רעגירונג, וואס ערמעגליכט, אז אראבער זא-לען פערנעהמען דאס ארט פון יודישע ארבייטער

אין יודישע קאלאניעס, האט ה' בן-גריון ער-קלערט דעם יט"א-פארשטעהער:

די פראגע פון יודישער ארבייט שטעהט איצט אלס צענטראל-פונקט אין דעם גאנצען פראבלעם פון יודישער איינוואנדערונג, דאס וואס ווערט צו-מייסטען בעדראהט דורך דער בעגרעניצענדער אי-מיגראציאנס-פאליטיק פון דער רעגירונג, איז דער פונדאמענט פון אונזער גאנצען וועזען אין א"י און דאס איז: יודישע ארבייט.

אין א"י איז אונז געלונגען דורכצופיהרען א גרינדליכע ענדערונג אין דער ווירטשאפטליכער סטרוקטור פון יודען דורך דעם, וואס מיר האבען איבערגעפיהרט א זעהר גרויסען טייל פון די איינ-געוואנדערטע יודען צו פראדוקטיווער ארבייט אויף'ן לאנד, ווי אויך אין די פרימער'ע צווייגען פון עקא-נאמישען לעבען בכלל.

דורך די לעצטע בעגרעניצונגען פון ארבייטער איינוואנדערונג ביי דער גלייכצייטיגער שנעלער עקא-נאמישער ענטוויקלונג פון לאנד דורך א גרויסען צופלוס פון יודישען קאפיטאל, שטעהען מיר פאר דער געפאהר, וואס ווערט אלץ מעהר און מעהר ממשות'דיג, אז די יודישע ארבייט זאל זיך קאנ-צענטרירען אין עטליכע אריסטאקראטישע, הויך-בעצאהלטע ארבייטס-צווייגען אין שטאט, ווי בוי-בעוועגונג און געוויסע אינדוסטריעלע צווייגען, און אין דער צייט ווען אין דער לאנדווירטשאפט און בכלל אין ווייניגער-בעצאהלטע געביטען פון ארבייט זאל קומען צו א פערפלייצונג פון אראבישע ארבייטער, וואס וועלען גענומען ווערען נישט בלויז פון א"י, נאר אויך פון די ארומיגע אראבישע לענדער.

די דאזיגע געפאהר — שטעלט פעסט ה' בן-גריון — ווערט נאך גרעסער דערמיט, וואס אן איינ-פלוסרייכער טייל פון יודישע לאנד-אייגענטימער פיהרט א בכיוונדיגע פאליטיק פון אראבישער ביליגער ארבייט און שוואכט אזוי אַ"ום דעם קאמף פאר א גרעסערע יודישער איינוואנדערונג.

און איצט — האט בן-גריון פארטגעזעצט — קומען מיר צום פונקט וועגען דער הלוואה פון צוויי מיליאן פונט פאר א"י.

עס איז בעוואוסט, אז לכתחילה איז די הויפט כוונה פון דער דאזיגער הלוואה געווען צו בעזע-צען די אזוי גערופענע „דיספלאסירטע אראבער". ד. ה., אראבער, ביי וועלכע מען זאל מכלומר'שט האבען צוגענומען זייער ערד. נאך גרינדליכע אונ-טערזוכונגען האט לויאיס פרענטש פעסטגעשטעלט, אז דער גאנצער געשריי וועגען אזעלכע אראבער איז א לעגענדע. דער פרענטש-בעריכט האט בע-וויזען, אז בסך - הכל זענען פעהאן עטליכע הונ-דערט אראבער, וואס קענען צוגערעכענט ווערען אונטער דער דאזיגער קאטעגאריע. די ערבי בע-שטעהען זיי טיילווייז פון אזעלכע אראבער, וואס ווילען זיך כלל נישט בעזעצען אויפ'ן באדען.

מען מוז דעריבער זיין ערשטוינט, וואס די רעגירונג האט דעם פונקט פון די „דיספלאסירטע אראבער" געשטעלט אלס דעם ערשטען ביים איינ-טיילען דאס געלד פון הלוואה-פאנד. מען דארף שטוינען, וואס זי האט איהם בכלל צוגעגעבען אזא גרויסע וויכטיגקייט, מען דארף אויך שטוינען וואס זי האט פאר איהם פארגעזעהען אזש אן אב-טעל פון דער גאנצער הלוואה, אין דער צייט, ווען

דער פאנד אויף בעוואסערן ירושלים פערנעהמט א ווייטערן פלאץ אין דער איינטיילונג פון דער הלוואה.

נאך מעהר ערשטוינענד איז דאס, וואס די רעגירונג האט איינגעשלאסען אין דער הלוואה א זעהר בעדייטענדע סומע פאר שולען אין א"י, אבער נישט פאר יודישע, נאר בלויז פאר אראבישע.

צי וואס נויטיגט זיך בכלל די א"י-רעגירונג אין א הלוואה? — פרעגט דוד בן-גריון. פאר דער דאזיגער הלוואה וועט דער שטייער-צאהלער אין א"י דארפען צאהלען צינזען צו מעהר ווי 4 פראצ. אין פערשידענע לאנדאנער באנקען, בעת די רעגי-רונג האט אן עודף פון צוויי און א האלב מיליאן פונט, פאר וועלכע זי בעקומט בלויז אנדערטהאל-בען פראצענט. עס איז אונפערשטענדליך, צו וואס די א"י-רעגירונג דארף בכלל לייהען געלד.

אין דער איצט געשאפענער לאגע — האט ה' בן-גריון אויסגעפיהרט — איז נויטיג אט וואס:

עס מוז איצט פארקומען א גרינדליכע דיס-קוסיע צווישען דער יודישער אגענץ און דער מאנ-דאטאר-מאכט וועגען די עיקר-פראגען פון דער „מאיאר-פאליטיק" אין א"י. דאס איז נאך נויטי-גער דערפאר, וואס דאס יודישע אייגענע איז איצט צו ווערען בעדייטענדער פאקטאר — נישט בלויז פון רייז-יודישען שטאנדפונקט, נאר אין אינטערנאציאנאל-פאליטישען שטאנדפונקט, און אויך דערפאר, ווייל דאס יודישע פראבלעם איז איצט פאר יעדען איי-ווי אמאל קאר טראגיש און מעהר ווי פריהער אינ-טערנאציאנאלער כאראקטער, — האט דוד בן-גריון פארענדיגט.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גריסער דאפעלטער פראגראם
1) מעכטיגער הומארפולער פילם, די פראכטליכע קאמעדיע פון אלע צייטען א.נ.
א ווייב
אויף איין נאכט
אין די הויפטראלען:
Mary Glory i Rene Lesebyre
2) גרויסע סענסאצ. דראמע א. נ.
„Rocambole"
אין די הויפטראלען:
R. Norman i Jim Gerrdld
אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייטאג.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.
עליע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

הייבט אויך פאלגענדע טעג!
„PAPRYKA“
שאמפאנער קאמעדיע רעזשי JEAN DE LIMUR
די מוזיק איז אויסגעפיהרט פון דעם ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון VLADESCO
דער זאל איז ווענטילירט. —:— אנהייב פון די סעאנסען 4 א זייגער נאכמיטאג.

גרויסע פרעמיערע
rene de Zylahy אין די הויפט-ראלען:
Rene Lefevre ווי אויך דער בא-קאנטער קאמיקער
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און FOX אקטועליטעטן

מיר פערטיגען אויס
אבצימארקען
פיר מאנופאקטור, שטרימף
לעדער
טריקאטאזשען און זיידען בראנדזשע
געצייכנטע עטיקעטן
פיר וועש, שאקאלאד, קראוואטן און פערפומעריע בראנזשע
גרויסער אויסוואל פערטיגע אבצימארקען פון שטרימף-מאנופאקטור
FABRYKA SUKNA BIELSKO
FABRYKA SUKNA EMES BIELSKO
FABRYKA WYR. WEŁNIANY ŁÓDŹ
FABRYKA WYR. SUKIENNICH EBT TOMASZÓW
FABRYKA GARBARSKA W WARSZAWIE
Czysta Wełna
BIELSKO
WYTWÓRNIA ODBIJANEK I DRUKARNIA I. M. STRYKOWSKI PIOTRKOWSKA 35 TEL. 236-25.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון דער לאדזשער ט.א.ז.-אפטייל מעלדעט אלע מיטגלידער פון דער געזעלשאפט, אז מאנטאג דעם 28. מאי 1934, 9 אוונט וועט אין לאקאל פון ט.א.ז. (ציגעל-גאס 14) פארקומען אן אויסערארדענטליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער, אויף וועלכער ס'וועלן בעטראכט ווערן אלע ענינים פון דעלעגאטען-צוזאמענפאהר און עס וועלן אויך געוועהלט ווערן דעלעגאטען צום צוזאמענפאהר.

מ'בעט פינקטליך צו ערשיינען. די פערוואלטונג

סענסאציע אויפ'ן ביכער-מארק!

די טעג איז ערשינען דאס בוך
„פאלשע חרפה“
ד"ר מעד. ה. רוזשאנער.
וואס יעדער דערוואקסענער דארף וויסען וועגען ווענערישע קראנקהייטען
צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.
פרייז 2 זלאטים.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 45
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 6–8

ביטשריפט ביורא
פאר געריכטס- און אדמיניסטראציע-מאכט
B. Mann
האט זיך איבערגעצויגן פון פעטריקאווער 0
אויף פעטריקאווער 82
פארטער. לינקע אפיצינע.

קליינע
אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

זאקען-ארבייטער צו אמעריקאנער מאשינען ווערען געזוכט. פאלודניאווא 18 2-טען טויער, וו. 51.

עס ווערט געברויכט א יונגעל דער קלאניאל - בראנזשע זאפארט ראזענצווייג, פאמארסקא 6. 2012

ס'ווערען געזוכט מיידלעך צו מענער אבערהעמדער. צו ערפאהרען ביי ראפ פארט, זאקאנטנא 12. 1997

ראקאלען

נאכט-לעגער, ווי אויך אנ'ענגע צימער מיט א בעזונדערען איינגאנג צ ופנדעל, פילסודסקיעגא 19, וו. 7.

פערשידענעס

Zaginiony został weksel na sumę zł. 50.— z wystawienia J. Binder, Brzeziny Łódzkie, płatny 5/5 1934 r. Weksel unieważnia się. 2008

ברילאנטען! גאלד, זילבער, לאמבארד-קוויטעס קויפט און צאהלט העכסטע פרייזען יובילער מ. מיועס, פיעטריקאווער 30.

בעקאנטמאכונג.

אזוי ווי איך האב געשיקט פון הרב צו זלמן פאזנאנסקי, זייגערמאכער פאלודניאווא 5, און ער האט נישט גע-וואלט געהן לדין, נעהם איך אראפ די פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען. מיט אכטונג מ. ש. ראזען.

ענטשולדיגונג.

דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאר'ן טאנאווין-שניידער-מייסטער-פעראיין, פלאץ וואלנאשטשי 7 ווי אויך פאר דער פיך-קאמיסיע פון מענער-פאך בעזונדערס פאר'ן פארזיצענדען און סעקרעטאר פאר מיין דיסציפלין-ברוך נעגען די פעראיינס-סטאטוטען. איך פערזיכער אויף להבא, זיך צו האלטען אין די ראהמען פון רעגולאמין.

נטע גאלדבערג. 204

פענסיאנאט ווינער — גלאוונא
אין געפענט און געפינט זיך יעצט 3 מינוט פון דער באהן-סטאציע, אין די הערליכסטע ווילא פון ה' ראזענבערג. גרויסע זוניגע צימערן גרויסע בעקוועמע ווערענדען און שפאציר-זאל, הערליך שעהנעם גרויסען טרוקענעם סאסנאווע וואלד. געשמאקע כשר'ע קיך. אויף פערלאנג דיעטישע קיך, פלייש, ראדיא, מעסיגע פרייזן. אינפארמאציעס אין לאדז, ביי ווינער, פילסודסקיעגא 27 און אויפ'ן ארט. — די אדרעס: פענסיאנאט ווינער, גלאוונא, ווילא ה' ראזענבערג (ווארכאלאוו).

פאר גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

„OMEGA“ לעטשניצע
פון דאקט. ירים-ספעציאליסטען
גדובנא 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאדט. געבורטס-הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ-לאמפן, רענטגען, דיאטערמיע. אפעראציעס און זאסטשיקעס.
בעראטונג 3 זל.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

פאדאטעק
אבראטאווי
אדוואקאטיעס וועגען פאדאטעק אבראטאווי. שרייבט
דאס קאנצעסיאנירטע
ביטשריפט-ביורא
פאר אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים פון
י. ח. בוזין,
לאדז, אגראדאווא 3

ווער בעקאנטער שטרענג כשרער פענסיאנאט
Iwonicz Zdrój אין „Lutnia“
נעמט אויף קור-געסט אויף רימשאלט, 21 טאג פענסיאן, 15 יאד-בעדער 1-טע קלאס, קור-טאקסע פארן פרייז 195 זל. די הנחה איז גילטיג פון 10-טען מאי ביזן 15-טען יוני.

אדוואלאניעס
וועגען פאדאטעק אבראטאווי, אדראטשעניעס פאר איינציגע שפייזערס, שרייבט דאס קאנצעסיאנירטע
ביטשריפט-ביורא
פאר אדמיניסטראטיווע און געריכטליכע ענינים פון
ח. בערגהאלץ,
לאדז, פילסודסקיעגא 6.

Nowo-otwarta LECZNICA
Lekarzy specjalistów
Gdańska 20 telefon 116-44
czynne od 9 rano do 8-ej wiecz.
przyjmuje we wszystkich specjalnościach, wszelkie zabiegi.
Analizy lekarskie i wizyty do domu.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
Oł. ZADZIEWICZ
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל-קאפף-קראנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta № 12
tel. 175-10
נעמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוונט.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנטליזען פון בלוט און אורין
די פראפילאקטישע סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילען בעריהמטען ספעציאליסט ארטא-פעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

אין דער ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ספעציעל פאר אלער-ארט ברוך-קראנקע (רופטורען) ביי מענער, פרויען און קינדער, ווי אויך פאר אלערארט קאליקעס און פעהלערן פון גוף. אלע ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ווערען מיט דעם נייעסטען ערפאלג, אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער געהיילט.

Rapoport

ברוך-ליידענדע!
פערלאזט נישט די קראנקהייט, — ווייל דער ווינקעל-ברוך אז מען פערנאכלעסיגט ווערט ער גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט ארויס אין דעם ביים איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קאן מען ווערען בראנדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען שנעל און זי-כער די שווערסטע און געפערליכסטע ברוכען סטעץ ארמאפ. הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען נעגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בערמטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביינער-שווינדזוכט, לימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע נעטענע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאט-פיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג!
אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-בעריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ספעציאליסט ה' ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעד אנשטאלט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) דריק איך אויס עפענטליך מיין הייסע דאנקבארקייט פאר זיין אפלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גומי-באנדאזש, ווייל זיין אויסגעצייכנעטע מעטאדע, וועלכער האט מיך גענצליך אויסגעהיילט. ס'האט מיר געדראהט צו פלאצען דער בויך, און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט.

Dr. M. Morgenroth,
Sędzia apelacyjny.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט — 40 — . . . . 60 — . . 4 .
נאכ'ן טעקסט — 12 — . . . . 18 — . .
ביי פער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט
נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט' שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

רעדאקציע, ווען עס איז נישט ... ווי די פערלאג ... פון דער אנאנס פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טאן פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman